

Naučno –nastavno vijeće

Broj:142-1-16/403/23

Mostar, 9.5.2023. godine

10.05.2023		
Broj	Prilog	Kiješeno
180	1563	

Na osnovu člana 90. Statuta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, a u skladu sa Procedurom za izradu i usvajanje novog studijskog programa na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru, te predmet/prijedlog broj:140-1-16/392/23 od 28.4.2023. godine,, Naučno-nastavno vijeće Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru sa 103. sjednice održane 9.5.2023. godine, upućuje

**UNIVERZITETU "DŽEMAL BIJEDIĆ" U MOSTARU
SENATU UNIVERZITETA**

Predmet: Dostavljanje prijedloga Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke)

Naučno–nastavno vijeće Nastavničkog fakulteta na 103. sjednici razmatralo je predmet/prijedlog broj:140-1-16/392/23 od 28.4.2023. godine i usvojilo je prijedlog Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke) koji Vam, sa Odlukom o usvajanju prijedloga Elaborata, dostavljamo na dalje postupanje.

Prilog:

- Odluka, broj:142-1-6/402/23 od 9.5.2023. godine, o usvajanju prijedloga Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke) i navedeni usvojeni prijedlog Elaborata.

Predsjedavajući Naučno-nastavnog vijeća
Nastavničkog fakulteta

Prof. dr. Ekrem Čolakhodžić, dekan

Dostaviti:

- Senatu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru;
• A/a-NNV-a fakulteta.

Naučno –nastavno vijeće

Broj:142-1-6/402/23

Mostar, 9.5.2023. godine

Na osnovu člana 90. Statuta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, a u skladu sa Procedurom za izradu i usvajanje novog studijskog programa na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru, razmatrajući predmet/prijedlog broj:140-1-16/392/23 od 28.4.2023. godine, Naučno-nastavno vijeće Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru na 103. sjednici održanoj 9.5.2023. godine donijelo je

ODLUKU

o usvajanju prijedloga Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke)

I

Usvaja se prijedlog Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke), a koji je dostavljen u predmetu/prijedlogu broj:140-1-16/392/23 od 28.4.2023. godine.

II

Naučno-nastavno vijeće uputit će prijedlog Elaborata iz tačke I ove Odluke prema Senatu Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru na dalje postupanje.

III

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjedavajući Naučno-nastavnog vijeća
Nastavničkog fakulteta

Prof. dr. Ekrem Čolakhodžić, dekan

Dostaviti:

- Senatu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru;
- Dekanu NF-a: prof. dr. Ekremu Čolakhodžiću;
- A/a-NNV-a fakulteta.

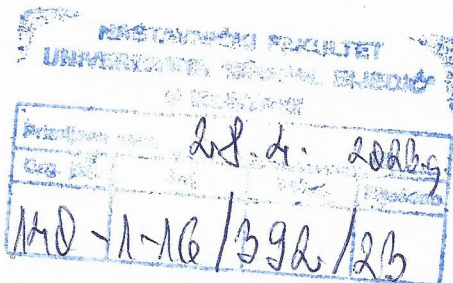

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU
NASTAVNIČKI FAKULTET

Broj: _____

Mostar, 28.4.2023. godine

NAUČNO-NASTAVNOM VIJEĆU NASTAVNIČKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU

Predmet: Prijedlog Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke)

Poštovani,

Obraćam se Naučno-nastavnom vijeću Nastavničkog fakulteta sa zahtjevom da razmotri, prihvati i uputi Senatu na dalje postupanje Prijedlog Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke) na Nastavničkom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru. Također, prilažem Listu odgovornih nastavnika z aizvođenje nastave na doktorskom studiju, te upućivanje prema Senatu.

S poštovanjem,

Dekan Nastavničkog fakulteta

prof.dr.sci. Ekrem Čolakhodžić

Lista odgovornih nastavnika za izvođenje nastave na studijskom programu III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke)

POPIS PREDMETA/MODULA		
Godina studija: Prva (I)		
Semestar: prvi (I)		
PREDMET	NASTAVNIK	Obavezni/izborni
METODOLOGIJA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA U DRUŠTVENIM NAUKAMA	prof.dr.sci. Ekrem Čolakhodžić	Obavezni
STATISTIKA I STATISTIČKE ANALIZE U DRUŠTVENIM NAUKAMA	prof.dr.sci. Anela Hasanagić	Obavezni
TESTIRANJA I MJERENJA U DRUŠTVENIM NAUKAMA	prof.dr.sci. Salih Fočo	Obavezni

POPIS PREDMETA/MODULA		
Godina studija: Prva (I)		
Semestar: drugi (II)		
PREDMET	NASTAVNIK	Obavezni/izborni
ANALIZA INDEKSIRANIH NAUČNIH BAZA I ETIČNOST U ISTRAŽIVANJU	prof.dr.sci. Almir Atiković	Obavezni
MENADŽMENT LJUDSKIH RESURSA U ODGOJU I OBRAZOVANJU	Spoljni saradnik	Obavezni
ISTRAŽIVAČKO POLJE PSIHOLOGIJA	prof.dr.sci. Vesna Čorluka Čerkez	Izborni
ISTRAŽIVAČKO POLJE SOCIOLOGIJA	prof.dr.sci. Merima Jašarević	Izborni
ISTRAŽIVAČKO POLJE PEDAGOGIJA	prof.dr.sci. Majra Lalić	Izborni
ISTRAŽIVAČKO POLJE INTERDISCIPLINARNIH DRUŠTVENIH NAUKA	dr.sci. Sanja Merzić	Izborni
ISTRAŽIVANJA U GRANAMA PSIHOLOGIJE	dr.sci. Dijana Ivanišević	Izborni
ISTRAŽIVANJA U GRANAMA SOCIOLOGIJE	prof.dr.sci. Jasmin Peco	Izborni
ISTRAŽIVANJA U GRANAMA PEDAGOGIJE	prof.dr.sci. Kenela Zuko	Izborni
ISTRAŽIVANJA U GRANAMA INTERDISCIPLINARNIH DRUŠTVENIH NAUKA	Spoljni saradnik	Izborni

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU
NASTAVNIČKI FAKULTET

ELABORAT TREĆEG CIKLUSA
INTERDISCIPLINARNOG DOKTORSKOG STUDIJSKOG
PROGRAMA IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA,
PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE
DRUŠTVENE NAUKE)

Mostar, Maj 2023. godine

Sadržaj

1. Osnovni podaci o univerzitetu i organizacionoj jedinici sa osvrtom na iskustva i kompetentnost u obrazovanju datog profila stručnjaka	4
1.1 Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru	4
1.2 Nastavnički fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru	4
2. Opći podaci o studijskom programu.....	7
3. Dokazi o postojanju društveno-ekonomske potrebe za obrazovanjem datog profila stručnjaka i u skladenost sa strategijom razvoja Univerziteta	9
4. Usklađenost sa potrebama društva i tržišta rada.....	10
a. Profil kvalifikacije	11
b. Konsultacije sa zainteresovanim stranama	12
c. Interdisciplinarnost/multidisciplinarnost plana i programa	13
d. Savremenost studijskog programa.....	14
e. Interakcija sa profesionalnom praksom	14
f. Usklađenost profesionalnih i akademskih zahtjeva.....	15
5. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja	16
a. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definirani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove	16
b. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.....	18
c. Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacijskim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (FQ-EHEA)	18
d. Matrica kompetencija	20
6. Organizacija studija.....	21
a. Uslovi upisa na studijski program	21
b. Uslovi i način upisa obaveznih i izbornih predmeta.....	22
c. Uslovi za upis u narednu godinu studija, odnosno naredni semestar, te način završetka studija	22
d. Preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupa predmeta i način izbora predmeta iz drugih studijskih programa	23
e. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih područja studija	23
f. Nastavak studija u slučaju gubitka statusa studenta	23
g. Ispis	23

h.	Mogućnost zapošljavanja svršenih studenata	24
i.	Administrativno-tehnički poslovi za studijski program	24
j.	Mobilnost.....	24
7.	Nastavni plan.....	26
a.	Tabelarni prikaz nastavnog plana i programa.....	26
b.	Kratak tekstualni opis nastavnog plana i programa sa akcentom na metodama i tehnikama izvođenja, omjerom teorije i prakse, i opisom drugih elemenata nastavnog plana koja su bitna za sopecifičnost konkretnog studijskog programa	29
	Sumarni pregled studentskih obaveza sa brojem ECTS kredita.....	33
	Spisak obaveznih i izbornih predmeta i/ili modula s brojem sati nastave potrebnih za njihovo izvođenje i brojem ECTS bodova.....	33
c.	Internacionalizacija nastavnog plana i programa	34
d.	Fleksibilnost nastavnog plana i programa	34
e.	Realizacija praktične nastave	35
f.	Studentska praksa	35
g.	Studentsko volontiranje	35
h.	Učešće studenata u naučnom/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa	35
8.	Programi nastavnih predmeta (silabusi)	36
9.	Podudarnost sa najmanje dva studijska programa sa drugih ustanova iz zemalja potpisnica Bolonjske deklaracije	68
10.	Ekonomska opravdanost.....	68
	10.1 Procjena prihoda i rashoda studija.....	68
11.	Dokazi o raspolaganju potrebnim prostornim, kadrovskim i tehničkim resursima.....	69

1. Osnovni podaci o univerzitetu i organizacionoj jedinici sa osvrtom na iskustva i kompetentnost u obrazovanju datog profila stručnjaka

1.1 Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru

Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru osnovan je 14.2.1977. godine. Danas Univerzitet (www.unmo.ba) čini osam fakulteta - članica: Agromediteranski fakultet (AF – www.af.unmo.ba); Ekonomski fakultet (EF – www.efmo.ba); Fakultet humanističkih nauka (FHN – www.fhn.edu.ba); Fakultet informacijskih tehnologija (FIT – www.fit.ba); Građevinski fakultet (GF – www.gf.unmo.ba); Mašinski fakultet (MF – www.mf.unmo.ba); Nastavnički fakultet (NF – www.nf.unmo.ba) i Pravni fakultet (PF – www.pf.unmo.ba).

Misija Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru jeste organizirati širok spektar obrazovnih procesa različitih sadržaja i nivoa te obavljati teorijski, primijenjeni i razvojni naučnoistraživački rad, te postati jedan od predvodnika u obrazovanju mladih kadrova potrebnih za razvoj privrede i društva na gravitacionom području, kao i za unapređenje kulturnog i društvenog razvoja regije i zemlje.

Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru teži da postane fleksibilna, funkcionalna i društveno odgovorna visokoškolska ustanova, u regionu prepoznatljiva po modernim studijskim programima svih ciklusa, otvorena za saradnju i internacionalizaciju i orijentisana prema kvalitetu.

Sve organizacione jedinice i sve zgrade koje koriste fakulteti i Univerzitet smješteni su u univerzitetskom kampusu URSC Midhat Hujdur Hujka, koji se nalazi u sjevernom dijelu grada. Jedinstven univerzitetski kampus omogućava efikasnije funkcioniranje Univerziteta. Univerzitet je integrisana i akreditovana visokoškolska ustanova.

1.2 Nastavnički fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru

Nastavnički fakultet kao pokretač inicijative za izradu ovog elaborata je organizaciona jedinica Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, kao javne visokoškolske ustanove, i uspješno obrazuje nastavni i stručni kadar različitih profila i na svim ciklusima već preko 72 godine. Nastavnički fakultet je pravni sljedbenik Pedagoške akademije Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, najstarije članice Univerziteta. Osnovana je 6. novembra 1950. godine kao Viša pedagoška škola, i njenim osnivanjem je započeo proces visokog obrazovanja u Mostaru, tako da sa sigurnošću možemo reći da je Pedagoška akademija/Nastavnički fakultet začetnik stvaranja i razvoja Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru. Školske 1970/1971. godine Viša pedagoška škola je transformisana u Pedagošku akademiju u Mostaru. Tokom agresije na BiH, akademija nije prestala sa radom, tako da je Akademske 1994/1995. godine Pedagoška akademija u Mostaru upisala studente na 6 pedagoških grupa, a jedan dio nastave se zbog ratnih dejstava odvijao na prostoru Jablanice i Konjica. Pedagoška akademija 2002/2003. godine prerasta u Nastavnički fakultet. Problem nepostojanja vlastitog nastavnog kadra s kojim se suočavao fakultet u poslijeratnom periodu, u početku je rješavan angažovanjem nastavnika drugih fakulteta iz BiH i regiona. Međutim, vremenom kroz svoj razvoj, zaposlen je veći broj mladih stručnjaka. Sada imamo 38 stalno uposlenih, od čega je 35 aktivno uključeno u izvođenje nastavnog procesa. Pored toga, zbog unapređenja kvaliteta nastavnog procesa, u nastavni proces su uključeni i najkvalitetniji nastavnici i stručnjaci iz BiH i regiona, kao spoljni saradnici.

Vizija Nastavničkog fakulteta u Mostaru je, da kao jedna od respektabilnih institucija ove vrste u Bosni i Hercegovini i regionu postanemo traženi studij u kojem se promovišu visoke etičke vrijednosti, odgovornost prema čovjeku, društvenoj zajednici i prirodi. Posebno stavljajući naglasak na razumijevanje i poštivanje različitosti, njegujući toleranciju i kulturu dijaloga, Nastavnički fakultet je otvoren za sve polaznike koji prihvaćaju nastavni program, kodeks ponašanja i etiku koju promoviše savremena akademska zajednica. Vizija razvoja Nastavničkog fakulteta usaglašena je s vizijom razvoja Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru koja predviđa i podstiče razvoj pojedinačnih organizacionih jedinica.

Idući u korak s vremenom u kojem se nalazimo, cilj nam je biti vodeća ustanova u području obrazovanja kadra za sve nivoe formalnog odgoja i obrazovanja u našoj zemlji, što se ogleda kroz:

1. Snažnije povezivanje s lokalnom zajednicom, tržištem rada, privrednim subjektima, školama i pojedincima,
2. Zapošljavanje najboljih, talentovanih, kvalitetnih mladih studenata,
3. Davanje prioriteta pokretačkim i projektnim idejama za razvoj našeg društva,
4. Poboljšanje razmjene studenata, nastavnog i vannastavnog osoblja u cilju internacionalizacije i međunarodne vidljivosti Fakulteta i stjecanja potrebnih iskustava,
5. Permanantno poboljšavanje vlastitih potencijala i jačanje institucije,
6. Ulaganje u obrazovanje i stručno usavršavanje vlastitog kadra,
7. Stvaranje boljih i povoljnijih uslova za vlastiti naučnoistraživački rad.

Rezultati našeg dosadašnjeg kvalitetnog rada i doprinosa razvoju našeg društva i nauke ogledaju se u:

- 7440 svršenih studenata 1 ciklusa studiranja,
- 439 svršenih studenata 2 ciklusa studiranja,
- 113 magistara nauka,
- 56 doktora nauka,
- organizacija studija na sva tri ciklusa studija,
- veliki broj naših završenih studenata koji su uspješni obrazovni radnici, direktori, rukovodioci u Bosni i Hercegovini i svijetu,
- preko 20 naučnoistraživačkih projekata u području društvenih i prirodnih nauka
- bogata periodična izdavačka djelatnost fakulteta sa dva indexirana periodična naučno-stručna časopisa koji izlaze u kontinuitetu već 20 godina: EDUCA i Sportski logos,
- bogata izdavačka djelatnost fakulteta sa izdatih i odštampanih preko 100 publikacija (knjiga, udžbenika, monografija, ..),
- potpisani sporazumi o saradnji sa renomiranim visokoškolskim institucijama u zemlji i inostranstvu,
- organizacija 1. Međunarodne konferencije o obrazovanju MICE 2017 i veliki broj okruglih stolova, seminara i promocija,
- čvrsta saradnja sa društvenom zajednicom i institucijama iz oblasti obrazovanja, kulture i sporta iz Grada Mostara i šire.

Nastavnički fakultet, od svog nastanka 2003. godine i prerastanja dvogodišnjih studijskih grupe je organizirao i uspješno provodio sve nivoe obrazovanja u oblasti psihologije, sociologije, pedagogije, primarnog obrazovanja, sporta i tjelesnog odgoja, bioogije i hemije, itd. Predbolonjskim sistemom obrazovanja u ovim oblastima na Nastavničkom fakultetu je magistriralo preko 100 kandidata, a uvođenjem

bolonjskog sistema obrazovanja, prije više od petnaest godina, izvode se i studijski program II ciklusa studija na svim smjerovima gdje je zvanje mastera struke steklo preko 400 studenata.

Doktorski studij omogućit će istraživanje i proučavanje kreativnosti u širokom spektru odgojno-obrazovnog fenomena. Doktorski studij je interdisciplinarnog karaktera, a nastavni plan i program dokorskog studija je fleksibilan i prilagođavati će se svakom pojedinom studentu čiji će ishodi studiranja i istraživanja biti definirani izabranim studijskim modulom i kvalitetom izrađene doktorske disertacije, što će biti navedeno u diplomi i Dodatku diplomi sa naznakom grane u skladu sa klasifikacijom naučnih polja i oblasti. Na ovaj način omogućit će se jačanje naučnih grana unutar polja društvenih i odgojnih nauka. Sama koncepcija, struktura i kvalitet studija, kao i usaglašavanje sa drugim sličnim doktorskim studijima u Bosni i Hercegovini, u zemljama u okruženju, te u evropskom obrazovnom prostoru i omogućuju: savremeni pristup, moderan i fleksibilan nastavni plan i program, različiti oblici nastave i vannastavnih aktivnosti, naučnoistraživačke projekte, te mentorsko naučno-metodološko vođenje kandidata u fazi finalne izrade doktorskih disertacija.

Zadovoljenost bolonjskih principa u III ciklusu studija ogleda se u tome što je III ciklus studija koncipiran tako da je u najvećoj mogućoj mjeri usvojio i primijenio sve pozitivne principe na kojima bolonjski proces počiva. Studijski program je otvoren prema javnosti i ima jasno definisane ciljeve i ishode učenja koji su jednako dostupni svim zainteresovanim subjektima.

Sadržaj studijskog programa nastao je na osnovu različitih mehanizama praćenja procesa u okolini – definisan je prema društvenim potrebama koje su u njemu iskazane. Studijski program je koncipiran na način da u najvećoj mjeri odgovori individualnim interesima polaznika, studenta III ciklusa, kombinacijom obaveznih i izbornih nastavnih predmeta/modula i istraživačkih obaveza što podrazumijeva fleksibilan i na pojedinca usmjeren tok edukacije i istraživanja. Struktura studija III ciklusa, koji počiva na sistemu ECTS studijskih bodova, pretpostavka je koja omogućava mobilnost studenata u oba pravca. Studenti III ciklusa će moći upisivati nastavne predmete/periode studija/obavljati kompletan ili dio istraživačkog rada na onim visokoškolskim ustanovama sa kojima imamo potpisane ugovore o saradnji, ili na akreditovanim visokoškolskim ustanovama u BiH i inozemstvu, uz provođenje adekvatne procedure.

Studijski program III ciklusa će snažno poticati princip cjeloživotnog učenja koji uz stečena znanja, njihovu primjenu i razumijevanje tek uz vještinu svog stalnog širenja voditi donošenju pouzdanih procjena i naučnoj znatizelji koja je preduslov novih naučnih spoznaja.

Svi studijski programi na Nastavničkom fakultetu organizovani su na principima Bolonjske deklaracije, tako i ovaj Doktorski studij. Nastavni plan karakterizira i evidentna fleksibilnost u realizaciji onoga što je predviđeno planom i programom. Pri njegovom izvođenju ostvariti će se saradnja sa Filozofskim i Pedagoškim fakultetom u Sarajevu, Pedagoškim fakultetom u Bihaću, Pedagoškim fakultetom u Zagrebu, Islamskim pedagoškim fakultetom u Zenici, kao drugim visokoškolskim institucijama i fakultetima iz regiona te sa svim organima, organizacijama i tijelima neposredno ili posredno vezanim za oblast društvenih nauka a posebno odgoja i obrazovanja.

2. Opći podaci o studijskom programu

a. Naziv: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti Društvenih nauka, naučna polja: Psihologija, Sociologija, Pedagogija, Interdisciplinarne društvene nauke

b. Nivo (ciklus): III ciklus, doktorski studij

Model: Studijski program slijedi trociklični model 4+1+3. Predloženi doktorski studij traje najmanje 3 godine.

c. Broj ECTS bodova: 180 ECTS studijskih bodova

Predloženi studijski program traje 6 semestara i obuhvata 570 časova aktivne nastave (210 časova teorijske nastave, 360 časova vježbi), 240 časova samostalnog rada studenta, što se vrednuje sa ukupno 180 ECTS. Studijski program sadrži istraživačku komponentu i obavezu izrade doktorske disertacije koji se vrednuje sa 90 ECTS i ulazi u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.

Svaki predmet koji se izučava na ovom studijskom programu na ima određenu bodovnu vrijednost određenu nastavnim planom i silabusom. U silabusima predmeta jasno je vidljivo koji predmet nosi koliko ECTS bodova i na što se oni u konkretnom slučaju odnose.

d. Vrsta studija: Akademski studij trećeg ciklusa/Doktorski studij

e. Zvanje:

Doktor društvenih nauka, naučno polje Psihologija sa oznakom grane, prema odabranoj temi:

- Biološka psihologija,
- Klinička i zdravstvena psihologija,
- Opšta psihologija,
- Ostale grane primijenjene psihologije,
- Psihologija rada,
- Razvojna psihologija,
- Socijalna psihologija,
- Školska psihologija i psihologija obrazovanja.

Doktor društvenih nauka, naučno polje Sociologija sa oznakom grane, prema odabranoj temi:

- Metodologija socioloških istraživanja,
- Posebne sociologije,
- Teorijska i historijska sociologija

Doktor društvenih nauka, naučno polje Pedagogija sa oznakom grane, prema odabranoj temi:

- Andragogija,
- Didaktika,
- Opšta pedagogija,
- Posebne pedagogije,
- Socijalna pedagogija,

- Specijalne odgojne i obrazovne discipline.

Doktor društvenih nauka, naučno polje Interdisciplinarnе društvene nauke sa oznakom grane, prema odabranoj temi:

- Edukacijsko-rehabilitacijske nauke,
- Metodike nastavnih predmeta društvenih nauka,
- Menadžment u obrazovanju

Dodatak/supplement doktorske diplome omogućava uvid u usmjerenje dokorskog studija, strukturu položenih predmeta, broj pojedinačno ostvarenih ECTS kredit, ishode učenja i stečene kompetencije studenta.

f. Područja, polja, grane (oblasti) obrazovanja:

Društvene nauke, naučno polje: **5.01. Psihologija**; Grane: Biološka psihologija, Klinička i zdravstvena psihologija, Opšta psihologija, Ostale grane primijenjene psihologije, Psihologija rada, Razvojna psihologija, Socijalna psihologija, Školska psihologija i psihologija obrazovanja

Društvene nauke, naučno polje **5.03. Pedagogija**, Grane: Andragogija, Didaktika, Opšta pedagogija, Posebne pedagogije, Socijalna pedagogija, Specijalne odgojne i obrazovne discipline

Društvene nauke, naučno polje **5.04. Sociologija**, Grane: Metodologija socioloških istraživanja, Posebne sociologije, Teorijska i historijska sociologija

Društvene nauke, naučno polje **5.10. Interdisciplinarnе društvene nauke**, Grane: Edukacijsko-rehabilitacijske nauke, Metodike nastavnih predmeta društvenih nauka, Menadžment u obrazovanju

g. Način izvođenja: Redovno samofinansirajuće i vanredno u sjedištu organizatora studija.

h. Nosilac i izvođač studijskog programa

Nastavnički fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru.

i. Partneri

Nastavnički fakultet je osposobljen sa resursima, nastavnim i saradničkim potencijalom, da uz pomoć partnerskih institucija realizuje Interdisciplinarni doktorski studij iz navedenih naučnih područja. Nositelj Interdisciplinarnog dokorskog studija je Nastavnički fakultet odnosno odsjeci: odsjek za pedagogiju, odsjek za psihologiju, odsjek za sociologiju, odsjek za predškolski odgoj i odsjek za razrednu nastavu. Na instituciji je stalno uposlono 22 nastavnika i angažovano preko 20 univerzitetskih nastavnika u naučnim zvanjima iz navedenih naučnih polja društvenih nauka. Saradnja na ovom studiju planirana je sa Univerzitetima u Zagrebu, Sarajevu, Zenici, Tuzli i Bihaću, s kojima ovaj Fakultet od ranije ima potpisane ugovore o saradnji. Na doktorskom studiju će biti angažirani saradnici (nositelji kolegija) i sa drugih Univerziteta kako sa prostora BiH tako i šireg regiona da bi studijski program dobio na kvaliteti i fleksibilnosti.

3. Dokazi o postojanju društveno-ekonomske potrebe za obrazovanjem datog profila stručnjaka i u skladenost sa strategijom razvoja Univerziteta

Razlozi za pokretanje ovog studijskog programa jeste osiguranje logičnog stvaranja pretpostavki za nastavak studija poslije završetka I i II ciklusa studija na Nastavničkom fakultetu odnosno Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru. Na taj način osigurava se vertikalni nastavak edukacije u okviru Nastavničkog fakulteta iz ove oblasti. Opravdanost pokretanja III ciklusa studija zasnovana je i na dugogodišnjim pozitivnim iskustvima u organizaciji dodiplomske nastave, diplomske i poslijediplomske nastave magistarskog studija i procedura izrada i odbrana doktorskih disertacija.

Organizovanje ovog novog Dokorskog studijskog programa u skladu je s misijom i strategijom Univerziteta Džemal Bijedić i Nastavničkog fakulteta.

Strateška oblast 3. u Strategiji razvoja Univerziteta za period 2019.-2024. godine nosi naziv „Naučnoistraživački rad, nauka, poduzetništvo i inovacije“ Strateški cilj 3.3 odnosi se na „Jačanje studija III ciklusa“. Aktivnost 3.3.1 se odnosi na pokretanje doktorskih studija/studija III ciklusa visokog obrazovanja, 3.3.5 na osiguranje jedinstvene i funkcionalne organizacije dokorskog studija i postizanje elaboratom utvrđenih ciljeva doktorske edukacije. Aktivnost 3.3.7 pretpostavlja postizanje fleksibilnosti unutar unutar svakog dokorskog studija. Smatramo da je predloženi Elaborat u svim aspektima usaglašen sa Strategijom razvoja Univerziteta.

Sigurno je da se u ovakve i slične aktivnosti ne ulazi jednostrano, odnosno bez prethodnih konsultacija sa svim subjektima, počev od onih koji su direktni nosioci aktivnosti, pa do onih koji su saradnici na programu ili budući korisnici neposrednih rezultata programa. S prijedlogom organizacije ovog studija upoznato je rukovodstvo Nastavničkog fakulteta, koje je izrazilo saglasnost i podršku planiranom programu, te su održani radni sastanci intervjui potencijalnih kandidata i njihovih poslodavaca.

Navedeni studijski program osim nastavnog kadra Nastavničkog fakulteta uključuje u svoj nastavni proces i nastavni i istraživački kadar, nastavne predmete i druge potencijale sa nekoliko Univerziteta u Bosni i Hercegovini. Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru konstantno teži ka tome da se razvija i kao tržišno orijentisana organizacija, da vodi računa o specifičnim zahtjevima lokalnog okruženja na osnovu prioriteta bitnim za regionalni razvoj i omogući dostizanje akademske izvrsnosti na međunarodnom nivou, a ovaj studijski program III ciklusa nudi upravo navedeno.

Pokretanje studijskog programa takođe je u skladu i sa politikom razvoja Nastavničkog fakulteta. U sklopu predstavljanja svoje kandidature za mjesto dekana Nastavničkog fakulteta, dr.sc. Ekrem Čolakhodžić, dekan, „Program rada i razvoja Nastavničkog fakulteta za mandatni period 2020-2024.“ u stavci 2. *Mogući pravci razvoja Fakulteta* navodi „Nastaviti sa inoviranjem nastavnih programa sa ciljem ujednačavanja sa sličnim programskim orijentacijama u zemlji i inostranstvu kao i efikasnije prohodnosti studenata na sva tri ciklusa studiranja. Stvoriti pretpostavke za otvorenje III (trećeg) ciklusa studija iz oblasti prirodnih nauka i zajedničkog III ciklusa studija iz područja društvenih nauka. Mišljenja sam da je fakultet dovoljno osposobljen sa uslovima, nastavnim i saradničkim kadrom, da krene u realizaciju zajedničkih doktorskih studija iz ovih naučnih područja u saradnji sa jednom od vanjskih obrazovnih institucija. Na ovo nas obavezuje i Bolonjski proces kroz sistem prohodnosti studenta kroz sva tri ciklusa studiranja“.

Savremeno društvo koje se temelji na znanju i vrijednostima, društvo je unutar kojeg je moguć napredak u svim segmentima njegova postojanja. Visokoškolske obrazovne institucije predstavljaju jedan od ključnih razvojnih faktora unaprijeđenja kvalitete života građana. Upravo razvojem ovih institucija, kroz inovaciju i podizanje kvalitete obrazovnog procesa određuje i kvaliteta ljudskih resursa, koje u njima rade odnosno, obrazuju buduće generacije. Obzirom da je ljudski potencijal najvažniji kapital svake zemlje, unaprijeđenje kvalitete života krajnji je cilj međudnosa u svim sferama savremenog društva, a polazna osnova svakako je ulaganje u njihova znanja, vještine i sposobnosti. Svakako da sistem formalnog obrazovanja, kao i sistem cjeloživotnog učenja, kao jedan novi pristup obrazovanju, a koji je prisutan u velikom broju razvijenih zemalja, imaju polazište u spoznaji da izazovi današnjice kod pojedinca nameću potrebu za kontinuiranim usvajanjem novih znanja i vještina u određenoj oblasti pa tako i u oblasti odgoja i obrazovanja.

4. Usklađenost sa potrebama društva i tržišta rada

Organizovanje III ciklusa studija (dokorskog studija) predstavlja zakonsku obavezu svih univerziteta. Nastavnički fakultet već ima iskustvo organizovanjem III ciklusa studija iz oblasti kineziologije. Potrebe društva i ovaj uzajamni odnos obrazovanja i društva je jako bitan i mora se uzeti u obzir prilikom definiranja ovakvih koncepcija i projekcija. Stanje u HNK-u te ukupno stanje u društvu odnosno državi Bosni i Hercegovini je jako složeno i ima direktan utjecaj na finansiranje i odnos prema cjelokupnom obrazovanju pa i prema Univerzitetu „Džemal Bijedić“. Vizija razvoja sistema obrazovanja na sva tri ciklusa studija treba biti prirodni dio razvoja Univerziteta i društvene zajednice u cjelini, sa kojom fakultet i Univerzitet ima dobre i već uspostavljene odnose. Ti već uspostavljeni jako dobri odnosi, trebaju se samo razvijati i u narednom periodu unapređivati, u interesu razvoja društva i Univerziteta. To znači da polazeći od vlastitih, zajedničkih i opštih interesa, Fakultet treba i može imati autonomnu inicijativu u smislu pokretanja novih studijskih programa sva tri ciklusa, razvojnih projekata i drugih aktivnosti u cilju korištenja i daljeg razvoja potencijala koji nas okružuju i koji nam se pružaju. Jedna od mogućnosti je i internacionalizacija studijskih programa i privlačenje studenata iz regije ali i svijeta. Studijski program III ciklusa vodi do akademskog zvanja doktora nauka, traje tri godine i vrednuje se sa 180 ECTS bodova. Doktorski studij je sastavni dio visokog obrazovanja i usavršavanja i ima za cilj privući najperspektivnije studente iz grupacije društvenih nauka u Bosni i Hercegovini te im omogućiti stručno i naučno usavršavanje iz ovih oblasti, odnosno sve ono što studij III ciklusa predstavlja i što jeste. Prethodnih akademskih godina na Fakultetu su generacije studenata završile II ciklus studija, tako im fakultet na ovaj način omogućava nastavak obrazovanja na III ciklusu studija. Organizovanjem III ciklusa studija obezbijedit će se i dalje usavršavanje vlastitog kadra, što je za ljudski potencijal Fakulteta i Univerziteta izuzetno značajno. Također, u prilog postojanju usklađenosti sa potrebama društva i tržišta rada treba spomenuti i broj studenata, koji s uspjehom završavaju ili su završili studij koji je uslov za upis na III ciklus studija i rade u raznim javnim ustanovama, organima i organizacijama, međunarodnim i domaćim vladinim i nevladinim organizacijama, privrednim društvima, sportskim klubovima i kolektivima, itd.

Evidentno je da u Bosni i Hercegovini postoji potreba za stalnim i dodatnim istraživanjima iz oblasti društvenih nauka, a posebno u tako širokoj oblasti kakva je odgoj i obrazovanje. Osposobljavanje postojećih i novih kadrova za samostalan naučnoistraživački rad, u okviru III ciklusa studija je neophodno ukoliko se želi udovoljiti ne samo zahtjevima nauke već i potrebama tržišta rada, koje pokazuje potrebu za kompetentnijim profesionalnim kadrom. Treći ciklus studija, koji upravo treba da

osposobi doktorante za samostalan naučnoistraživački rad, za primjenu stečenih vještina i savladavanje metoda istraživanja iz datih oblasti, doprinijet će razvoju društvenih nauka u Bosni i Hercegovini i primjeni postignutih rezultata u praksi, što u konačnici doprinosi i razvoju društva u cjelini.

Opravdanost organizovanja studija III ciklusa proizilazi iz analize postojanja interesa u okruženju za program i navedena usmjerenja studija III ciklusa, koje je izvršeno organizovanjem radnih sastanaka i intervju sa poslodavcima i zaposlenicima iz domena odgoja i obrazovanja. Postojanje interesovanja potencijalnih kandidata i tržišta rada za obrazovanje stručnjaka iz ove oblasti proizilazi iz rezultata sastanaka/intervju. Potrebe tržišta rada za ovakvim profilom stručnjaka znatno su veće od postojećeg broja.

Na tržištu rada u Bosni i Hercegovini, kao i u okruženju postoji potreba za kadrovima koji su stekli stepen doktora nauka, posebno iz područja humanističkih i društvenih znanosti. Potreba se posebno ogleda u naučnim, naučnoistraživačkim, obrazovnim i kulturnim institucijama, ali i u privatnome sektoru kojem trebaju naučnici široke lepeze znanja i mogućnosti. U odnosu na tržište rada, posebno važnu ulogu ovaj studij ima kao značajan stepen u okviru cjelovitog obrazovanja u skladu sa modernim tokovima u oblasti visokog obrazovanja. Ovim studijem se formira cjelovito obrazovan stručnjak, sposoban za obavljanje najsloženijih naučnoistraživačkih i praktično-istraživačkih poslova. Potrebe za stručnjacima s navedenim kompetencijama, posebno uzevši u obzir savremeni društveni razvoj BiH u uslovima otvorenog globalnog tržišta, znatno su veće od dosadašnjih, kako u BiH, tako u regiji, i u EU. Ciljevi studijskog programa jesu logična posljedica karaktera sadržaja, zadataka, koncepcije programa kao i realnih potreba društvene zajednice, ali i potrebe usklađivanja obrazovne prakse s obrazovnom stvarnošću evropskih univerziteta.

a. Profil kvalifikacije

Pravni osnov za organizovanje III ciklusa studija sadržan je u Pravilima studiranja na III ciklusu studija na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru:

(https://www.unmo.ba/media/1154/pravila_studiranja_iii_ciklusa_univerzitet_dzermal_bijedic_u_mostar.pdf)

Studijski program realizuje se kao postdiplomski studij na Nastavničkom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru u trajanju od tri godine (šest semestara) sa ukupnim opterećenjem od 180 ECTS bodova. Na studiju se organizuje nastava iz društvenih nauka, i to naučnih polja: Pedagogije, Psihologije, Sociologije i interdisciplinarnih društvenih nauka, sa odgovarajućim granama za određena polja (<https://www.unmo.ba/media/3034/raspored-predmeta-po-usvojenim-granama-senat-univerziteta.pdf>). Predmeti su grupisani u obavezne predmete (koje slušaju svi kandidati) i izborne module zavisno od izbora kandidata (što je uslovljeno završenim poljem prethodnog školovanja na prvom (I) i drugom (II) ciklusu studiranja). Predmeti trebaju studentima pružiti znanja i sposobnosti usklađene s ishodima učenja i kompetencijama stečenim završetkom postdiplomskog studija na III ciklusu univerzitetskog obrazovanja. Studij pripada naučnom području društvenih nauka, poljima pedagogija, psihologija, sociologija, interdisciplinarne društvene nauke, te relevantnim granama prema prihvaćenim evropskim kriterijima sistematiziranja nauka. Nositelj i predlagač studija je Nastavnički fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru. U pokretanju i izvođenju ovog studija učestvuju odsjeci Nastavničkog fakulteta u Mostaru, koje u cilju unapređenja nastavnog i naučnog rada pokrivaju više matičnih oblasti. Fakultet će, u skladu s potrebama, angažovati i druge nastavnike sa Univerziteta

„Džemal Bijedić“, što je u duhu integracije Univerziteta, kao i vrhunske stručnjake iz ovih naučnih oblasti iz cijele BiH i okruženja.

Prema Osnovama kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini i prema EQF, Studij III ciklusa pripada nivou kvalifikacije 8, odnosno 6 prema ISCED -u, te nivou III ciklusa visokog obrazovanja prema EHEQF.

Generički deskriptori kvalifikacijskih nivoa po ishodima učenja:

Znanje (činjenično i teoretsko): Osoba koja uspješno završi ovaj studij pokazuje sistematično razumijevanje područja studija i vladanje vještinama i metodama istraživačkog rada u vezi sa zadatim područjem.

Vještine (spoznajne, psihomotoričke i socijalne):

- osoba koja uspješno završi ovaj studij pokazuje sposobnost da definiše studijski projekat israživanja, a zatim provede istraživanje u skladu sa metodologijom date nauke,
- originalnim istraživanjem daje vlastiti naučni doprinos koji proširuje granice spoznaje u datoj oblasti,
- osoba koja uspješno završi ovaj studij će nastaviti naučna istraživanja i razvoj, te biti pokretač i nosilac napretka u društvu zasnovanom na znanju, doprinoseći stalno razvoju novih tehnika ideja ili pristupa.

Kompetencije (samostalnost i odgovornost):

- a) profesionalne kompetencije – osoba koja uspješno završi ovaj studij je sposobna za kritičku analizu, vrednovanje i sintezu novih i složenih ideja.
- b) Lične kompetencije - osoba koja uspješno završi ovaj studij može u vezi sa svojim područjem stručnog i naučnog znanjakomunicirati sa kolegama, širom naučnom zajednicom i društvom.

b. Konsultacije sa zainteresovanim stranama

Doktorski studij je sastavni dio visokog obrazovanja i usavršavanja i ima za cilj privući najperspektivnije studente navedenih društvenih nauka u Bosni i Hercegovini te im omogućiti stručno i naučno usavršavanje iz ove oblasti. Prethodnih akademskih godina na Fakultetu su generacije studenata završile II ciklus studija. Na osnovu analize tržišta, ankete koju provodi Nastavnički fakultet sa studentima nakon završetka studija i intervjua sa ranije svršenim studentima koji već rade, a koji su završili II ciklus studija na Nastavničkom fakultetu evidentna je zainteresiranost potencijalnih studenata sa navedenih odsjeka za nastavak školovanja na III ciklusu studija. Također, treba spomenuti i veliki broj studenata magistara nauka sa ovih odsjeka, koji su uspješno završili studije II ciklusa na Nastavničkom fakultetu i koji su stalno zaposleni. Evidentno je da u Bosni i Hercegovini postoji potreba za stalnim i dodatnim istraživanjima iz oblasti društvenih nauka, a posebno u tako širokoj oblasti odgoja i obrazovanja. Osposobljavanje postojećih i novih kadrova za samostalan naučnoistraživački rad, u okviru III ciklusa studija je neophodno ukoliko se želi udovoljiti ne samo zahtjevima društvenenauke već i potrebama tržišta rada, koje pokazuje potrebu za kompetentnijim profesionalnim kadrom. Treći ciklus studija, koji upravo treba da osposobi doktorante za samostalan naučnoistraživački rad, za primjenu stečenih vještina i savladavanje metoda istraživanja iz oblasti različitih društvenih nauka, doprinijet će

razvoju istih u Bosni i Hercegovini i primjeni postignutih rezultata u praksi, što u konačnici doprinosi i razvoju društva u cjelini. Budući doktori nauka, svojim istraživačkim radom u ovoj oblasti mogu u velikoj mjeri doprinijeti budućem razvoju Bosne i Hercegovine. Opravdanost organizovanja navedenog studijskog programa na III ciklusu proizilazi iz rezultata istraživanja i analize postojanja interesa u okruženju za program i predviđena usmjerenja studija III ciklusa, a koje je izvršeno organizacijom radnih sastanaka, intervjuja i pomoću drugih metoda sociološke analize. Postojanje interesovanja potencijalnih kandidata i tržišta rada za obrazovanje stručnjaka iz ove oblasti proizilazi iz rezultata tih analiza.

Potrebe tržišta rada za ovakvim profilom stručnjaka znatno su veće od postojećeg broja. To je posebno značajno u sadašnjem trenutku, potencijalno bitnom za razvoj Fakulteta i Univerziteta - razvoj III ciklusa studija. Zabilježena je deficitarnost stručnjaka iz ove oblasti u BiH, tako da npr. u ovom trenutku nema niti jedan stručnjak ovog profila na birou za nezaposlene Zavoda za zapošljavanje HNK (https://www.szzhnz-k.ba/pdf/bilteni/bs/2022/Bilten_SZZHNZ-K_Decembar-2022.pdf). U odnosu na tržište rada, posebno važnu ulogu ovaj studij ima kao značajan stepen u okviru cjelovitog obrazovanja u skladu s Bolonjskom deklaracijom. Ovim studijem se formira cjelovito obrazovan stručnjak, sposoban za obavljanje najsloženijih naučnoistraživačkih i praktičnih poslova. Potrebe za stručnjacima s navedenim kompetencijama, znatno su veće od dosadašnjih, kako u regiji tako i u čitavoj BiH. Ciljevi studijskog programa jesu logična posljedica karaktera sadržaja, zadataka, koncepcije programa kao i realnih potreba društvene zajednice, ali i potrebe usklađivanja obrazovne prakse s obrazovnom stvarnošću evropskih univerziteta. Primjena bolonjskih principa na prvom, drugom i trećem ciklusu studija – dodiplomski, diplomski studij i postdiplomski studij doprinijet će kvalitetnijem obrazovanju i profiliranju stručnih kadrova koji će biti u mogućnosti na svom radnom mjestu primijeniti nove metode i pristupe primjerene međunarodnim standardima.

c. Interdisciplinarnost/multidisciplinarnost plana i programa

Doktorski studij je u svojoj osnovi interdisciplinarni jer će se organizovati u različitim poljima društvenih nauka, ali će ovaj program istovremeno omogućiti i multidisciplinarni pristup: u njegov sadržaj će biti uključeni i sadržaji iz drugih naučnih disciplina. Interdisciplinarnost /multidisciplinarnost u posljednjem periodu dobiva sve više na značaju kako u nauci, tako i u svakodnevnoj praksi različitih sfera života čovjeka od kojih je za jedno društvo, možda i najbitnije sfera odgoja i obrazovanja. Institucije formalnog i neformalnog sistema odgoja i obrazovanja su mjesto doticaja većeg broja akademskih disciplina, uključujući pedagogiju, psihologiju, sociologiju, edukacijsku rehabilitaciju, socijalnu pedagogiju i druge. Samim tim prednost interdisciplinarnog/multidisciplinarnog pristupa u odgoju i obrazovanju, zasnovano je i predstavlja uzajamno djelovanje i saradnji više disciplina. Interdisciplinarnost se najčešće definiše kao interaktivno povezivanje dviju ili više disciplina u cjelinu višeg reda, pri čemu se sinteza ne vrši na planu predmeta znanja, nego prije svega na planu određenih koncepata, metoda i tehnika istraživanja i obrazovanja. Kako je interdisciplinarnost integracija znanja i načina razmišljanja iz raznih disciplina, potrebno je naglasiti i pojam multidisciplinarnosti koji predstavlja naučni pristup u kojem dolazi do sučeljavanja različitih disciplina među kojima postoje neke jasno uočljive veze. Ovaj doktorski studijski program predstavlja u svojoj osnovi Interdisciplinarni studij iz oblasti pedagogije, psihologije, sociologije i interdisciplinarnih društvenih nauka u kojima imamo i djelove multidisciplinarnosti sa aspekta izučavanja i korištenja znanja pojedinih disciplina u naučnom istraživanju. Usavršavanje, primjena i poticanje interdisciplinarnosti ogledat će se kroz slušanje obaveznih predmeta i sadržaja iz nematičnoga polja unutar doktorskoga studija, izradi

preglednih, seminarskih i istraživačkih radova iz različitih polja istraživanja, kreiranju doktorskoga nacrtu koji će uključivati poticanje interdisciplinarnosti istraživačke doktorske teme, promocija međuniverzitetske interdisciplinarnosti angažovanih predavača, povećanje interdisciplinarnih doktorskih radionica i tendenciju povećanja sudjelovanja u zajedničkim interdisciplinarnim istraživačkim projektima otvoren je za buduće organizacijske i programske dopune, izmjene i nove koncepte studija. Ovo je važna karakteristika studijskog programa. Struktura studija odražava interdisciplinarnost društvenih i odgojnih nauka. Prema tome, doktorski studij zasniva se na načelu interdisciplinarnosti, izbornosti i Bolonjskog procesa. Ovaj princip je osiguran kroz opće obavezne zajedničke predmete, izbor modula, izborne kolegije te obavezne i izborne aktivnosti naučno-istraživačkog rada. Na ovaj način je obezbijeđen široki spektar interdisciplinarnog proučavanja društvenih nauka i odgoja i obrazovanja. Razvijanjem interdisciplinarnosti unutar različitih polja nauka nastojalo se uspostaviti ravnotežu između različitih naučnih polja unutar područja društvenih nauka.

d. Savremenost studijskog programa

Savremenost ovog interdisciplinarnog doktorskog studija temelji se na spoznaji da jedino visokoškolorani naučni i nadasve stručni kadrovi mogu doprinijeti daljnjem razvoju društvenih i odgojnih nauka te daljnjem usavršavanju tehnologije rada na područjima edukacije i primarnog obrazovanja na svim stepenima odgojno-obrazovnih procesa. Doktorski studij predstavlja nastavak i završetak vertikalne formalnog obrazovanja zasnovanog na principima Bolonjske deklaracije. Usavršavanje tehnologije rada u navedenim područjima utemeljeno je na naučnim istraživanjima i naučnim spoznajama koje se uspješno ugrađuju u svakodnevnu praksu. Na osnovi svog dosadašnjeg rada i djelovanja, tradicije i stečenog iskustva, Nastavnički fakultet je bez sumnje naučno kompetentan da i ubuduće, provedbom interdisciplinarnog doktorskog studija, obrazuje naučnike iz područja psihologije, sociologije, pedagogije i primarnog obrazovanja koji će zadovoljavati zahtjeve tržišta rada javnog i privatnog sektora. U BiH je posebno zapostavljeno područje primarnog obrazovanja, područje edukacijsko – rehabilitacijskog obrazovanja, inkluzivnog obrazovanja, te područje metodika elementarne nastave. To je dovelo do nedostatka stručnjaka za razvoj i istraživanje kurikuluma u ovoj iznimno osjetljivoj i važnoj razvojnoj dobi. Trenutno na BiH tržištu intelektualnih snaga ne postoji dovoljan broj stručnjaka sa naučnim akademskim zvanjima koji mogu izvoditi nastavu na univerzitetima za područje upoznavanja i razvoja kurikuluma primarnog obrazovanja. Na studijima za nastavnike primarnog obrazovanja (razredna nastava i predškolski odgoj) nastavu iz ovih područja uglavnom izvode stručnjaci u nastavnim zvanjima ili univerzitetski nastavnici u odmakloj životnoj dobi. Istovremeno, u susjednim državama (Sloveniji, Hrvatska i Srbiji) razvijani su univerzitetski dodiplomski i postdiplomski studiji koji pripremaju stručnjake za ova univerzitetska i nučna područja, a tako je i u drugim evropskim državama (npr. Finskoj, Švedskoj, Njemačkoj itd.) u mnogim zemljama Evrope postoje Doktorski studiji ovog tipa: u Finskoj (University of Turku), zatim u Njemačkoj - Universität in Freiburg (Pädagogische Hochschule Freiburg) te Univerza u Ljubljani (Pedagoška fakulteta). Na Univerzitetu u Freiburgu (Universität in Freiburg) se može u području odgojnih nauka (Erziehungswissenschaft) ili u nekoj od posebnih didaktika (metodike) sticati titula Dr. päd. (DrEd u anglosaksonskim zemljama) U BiH profesori primarnog obrazovanja nisu imali ili imaju malu šansu nastaviti stručno i naučno usavršavanje u području odgoja i obrazovanja kojim se bave, do stjecanja univerzitetskih akademskih zvanja.

e. Interakcija sa profesionalnom praksom

Dugogodišnja saradnja Fakulteta sa fakultetima iz Bosne i Hercegovine i okruženja, i članstvo Fakulteta i Univerziteta u više međunarodnih udruženja i brojni sporazumi o saradnji sa visokoškolskim

institucijama iz okruženja i regije su dobra pretpostavka za razmjenu ideja i vizije u cilju upotpunjavanja temeljnih i interdisciplinarnih znanja usko povezanih sa pojedinim područjima društvenih nauka. Interakcija sa društvom i samom profesionalnom praksom uključuje, aktivnije uključivanje sudionika interdisciplinarnog doktorskoga studija u javni i društveni život zajednice kroz održavanje radionica, javnih predavanja, tribina, okruglih stolova i sl. Predstavljanje rezultata istraživanja izvan matičnih institucija radi promicanja naučnih spoznaja i rezultata istraživanja široj zainteresiranoj javnosti, te popularizacija same nauke kod mladih, te naučnih dostignuća kroz doktorska istraživanja i istraživačke radove, učestvovanje na naučnim kongresima, seminarima, okruglim stolovima kao i učestvovanje u izradi raznih strategija u društvenoj zajednici. Uključivanje predstavnika šire društvene zajednice, javnih subjekata i pojedinaca u istraživačke projekte i radionice u okviru doktorskoga studija i kroz informalne oblike edukacije te kroz praktičan istraživački rad. Neprestano praćenje savremenih svjetskih trendova unutar visokoškolskog obrazovanja, usklađivanje strateških dokumenata i pravilnika novim uslovima i trendovima, kroz stalno praćenje te ažuriranje ključnih dokumenata u koje se ti trendovi mogu integrisati i u kojima se mogu primijeniti.

f. Usklađenost profesionalnih i akademskih zahtjeva

Ovaj studijski program omogućava da doktoranti razvijaju i unapređuju svoja stečena znanja i naučno-istraživačke vještine u skladu sa savremenim dostignućima u relevantnom naučnom području. Posebna pažnja unutar nastavnog plana i programa usmjerena je prema unapređenju individualnih znanja i vještina, čija je svrha unapređenje rada u određenoj oblasti i struci, omogućavanje provođenja naučno/stručne prakse, što bi omogućilo kvalitetniji istraživački rad, kvalitetnije povratne informacije iz polja istraživanja koji se odnose na studijski program, aktivno uključivanje studenata u dalja istraživanja u okviru izabranog naučnog polja u društvenim naukama:

- naučno polje: **5.01. Psihologija**; Grane: Biološka psihologija, Klinička i zdravstvena psihologija, Opšta psihologija, Ostale grane primijenjene psihologije, Psihologija rada, Razvojna psihologija, Socijalna psihologija, Školska psihologija i psihologija obrazovanja
- Naučno polje **5.03. Pedagogija**, Grane: Andragogija, Didaktika, Opšta pedagogija, Posebne pedagogije, Socijalna pedagogija, Specijalne odgojne i obrazovne discipline
- Naučno polje **5.04. Sociologija**, Grane: Metodologija socioloških istraživanja, Posebne sociologije, Teorijska i historijska sociologija
- Naučno polje 5.10. **Interdisciplinarne društvene nauke**, Grane: Edukacijsko-rehabilitacijske nauke, Metodike nastavnih predmeta društvenih nauka, Menadžment u obrazovanju.

Savremeni naučni tokovi diktiraju konstantno unapređenje znanja i vještina. Studij III ciklusa na, u skladu sa pozitivnim propisima, najviši je stepen formalnog obrazovanja, a svrha mu je edukacija novih doktora nauka uz izradu i odbranu doktorskog rada, disertacije bazirane na izvornom istraživanju. Istraživanje na doktorskome studiju dugotrajan je, intenzivan i naporan proces u kojem kandidati intenzivno saraduju s mentorom i profesionalnim okruženjem, prateći pri tome moderne tokove i dostignuća i nauči i struci.

Doktoranti stiču znanje i kompetencije na način predviđen ovim Elaboratom u kojem provođenje naučnog istraživanja iz kojega će proizaći doktorska disertacija, predstavlja najzahtjevniji dio studija i izvorni doprinos nauči na osnovu kojeg se procjenjuje odnosno evaluira kompetentnost doktoranta za provođenje samostalnog, izvornog i za nauku važnog istraživanja.

Odbranom doktorske disertacije doktoranti stiču akademski stepen doktora nauka. Međutim, da bi se se razvili u vrhunskog naučnika koji je sposoban samostalno provoditi istraživanja, tokom ovog doktorskog studija učestvovati će na predavanjima, radionicama, diskusijama, i drugim oblicima izvođenja nastave

u skladu sa pozitivnim propisima i aktima Univerziteta, koji za cilj imaju razvoj naučnih metoda koje će doktoranti koristiti u istraživanju te će usvojiti vještine kao što su vještine rješavanja problema, analitičkog i kritičkog promišljanja i pronalaska inovativnih rješenja u struci.

Na doktorskom studiju, uz istraživačke kompetencije, doktoranti će razviti i vještine koje će ih pripremiti za nove izazove u razvoju njihove akademske ili profesionalne karijere.

5. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja

Novi studij trećeg ciklusa je oblikovan sa ciljem da se ponude oni naučno-nastavni i naučno-istraživački sadržaji koji će omogućiti potencijalnim studentima stjecanje odgovarajućih znanja, vještina i kompetencija iz navedenih naučnih grana koji odgovaraju onima koji se ostvaruju nakon uspješno završenog trećeg ciklusa studija prema Dablinskim deskriptorima (<http://www.eucen.eu/EQFpro/GeneralDocs/FilesFeb09/STATEofPLAY.pdf>) odnosno Osnovama Kvalifikacijskog okvira u BiH (http://www.heg.gov.ba/Dokumenti/bolonja_bih/?id=441).

Osnovni cilj ovog Interdisciplinarnog doktorskog studija jeste doprinos intelektualnom, socijalnom, kulturnom i privrednom razvoju društva, što će se ostvariti podizanjem nivoa obrazovanja pedagoga, sociologa, psihologa i srodnih stručnjaka, provedbom značajnih naučnih, razvojnih i primijenjenih istraživanja u društvenoj praksi. Temeljna komponenta ovog Interdisciplinarnog doktorskog studija je unaprijeđenje nivoa znanja kroz kreiranje i provođenje originalnih istraživanja, čime se omogućuje doktorantima razvoj ključnih istraživačkih vještina kroz rješavanje različitih problema u odgoju i obrazovanju i društvu uopšte, inovativnost, kreativno i kritičko mišljenje te razmjena mišljenja, analiza i sinteza spoznaja te razvoj strategija društvenog razvoja, ali i generičkih vještina poput vještina komuniciranja, prezentacije, timskog rada i širokog spektra socijalnih vještina.

Cilj je da kroz pokretanja ovog doktorskog studija, kandidati koji se upišu, svojim obrazovanjem, nadogradnjom i istraživačkom aktivnošću primarno doprinesu razvoju Bosne i Hercegovine, regije, ali i društvene zajednice u cjelini.

Posebnost i prepoznatljivost ovog doktorskog studija odražavat će se u primjeni sljedećih principa:

- ✚ Mogućnost izbornosti i potpuna orijentiranost istraživanju,
- ✚ Mobilnost nastavnika i studenata, odnosno mogućnost boljeg i lakšeg umrežavanja u domaće i međunarodne naučnoistraživačke projekte i procese,
- ✚ Interdisciplinarnost,
- ✚ Kooperativnost i uzajamna koegzistencija,
- ✚ jačanje doprinosa i utjecaja Fakulteta u regiji podrškom razvoju i primjena naučnoistraživačkih dostignuća u proces obrazovanja
- ✚ Partnerstvo s društvom u cjelini, odgojno obrazovnim institucijama, a posebno sa lokalnom zajednicom.

a. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definirani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove

Studijski program trećeg ciklusa (doktorski studij) je profilisan kao istraživačko-akademski studij i za cilj ima obezbjeđivanje formalno priznatog najvišeg, trećeg stepena univerzitetskog obrazovanja, odnosno zvanje doktora nauka.

Program kroz uključivanje kandidata u naučno-istraživački rad, interaktivne metode prenosa i usvajanja znanja te samostalno planiranje, realizaciju i odbranu doktorske disertacije za obrazovne ciljeve ima obezbjeđivanje:

- sistematskog razumijevanja naučnog područja društvenih nauka polja – Psihologija; Pedagogija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke;
- osposobljenosti za samostalni istraživački rad u okvirima naučnog područja društvenih nauka polja – Psihologija; Pedagogija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke;
- osposobljenosti za sintetiziranje, eksplikaciju, dizajniranje, implementaciju i prihvatanje procesa zasnovanih na naučnim dostignućima;
- osposobljenosti za samostalno originalno istraživanje koje naučnim radom proširuje granice znanja, a čiji neki dijelovi zaslužuju objavu u domaćim i međunarodnim referentnim publikacijama;
- osposobljenosti za kritičku analizu, evaluaciju i sintezu novih i kompleksnih ideja;
- izgrađenog stava kojim se u akademskom i profesionalnom kontekstu etički odgovorno promoviše tehnološki i društveni napredak zasnovan na znanju.

Završetkom dokorskog studija osobe će biti u stanju samostalno osmisliti i organizovati realizaciju zahtjevnih istraživačkih programa i projekata u okviru područje-polje-grana te samostalno pripremiti i evaluirati izvještaje i prezentirati rezultate programa i projekta.

Za ove opšte kompetencije student će se pripremati kroz nastavu na predmetima studijskog programa, a posebno kroz istraživački rad i izradu svoje doktorske disertacije. Na ovaj način kod studenta će se razvijati sposobnosti koje treba da vode ka njegovoj kompetentnosti za:

- analizu, evaluaciju i sintezu u postavljanju i rješavanju problema;
- naučno utemeljenu procjenu zahtjeva prakse i primjenu naučnih saznanja znanja u praksi;
- vladanje i komuniciranje produbljenih znanja iz domena društvenih nauka polja – Psihologija; Pedagogija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke;
- timski rad i samostalno argumentovano donošenje procjena, sudova i odluka.

Realizacijom postavljenog cilja, studenti će biti osposobljeni da odgovaraju na savremene izazove u društvenim nauka polja – Psihologija; Pedagogija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke, te daju novi doprinos naučnoj i poslovnoj zajednici.

Osim toga, studenti će, na osnovu provedenih naučnih istraživanja i dobivenih rezultata biti pokretač i nosilac napretka u društvu zasnovanom na znanju, doprinoseći stalno razvoju novih tehnika, ideja ili pristupa u savremenom društvu gdje poljoprivreda sve više dobiva na značaju.

Kroz izučavanje obaveznih nastavnih predmeta studenti dokorskog studija treba da ovladaju savremenom metodologijom naučnog istraživanja, modernim kvantitativnim i kvalitativnim metodama istraživanja, analizu naučnih baza podataka, izučavanje i primjenu etičnosti u istraživanju, pisanje seminarskih, preglednih članaka i istraživačkih radova iz oblasti doktorske disertacije. Kroz izborne module studenti interdisciplinarnog dokorskog studija ovladat će najvišim nivoom znanja o tematici izabranog užeg naučnog polja i naučne grane i savremenim istraživanjima u istim.

Osnovna koncepcija i program dokorskog studija usmjerena je na edukaciju istraživača i naučnika u određenim društvenim naučnim poljima, kao i na njihovo osposobljavanje tokom studija za samostalno

planiranje i provođenje istraživanja te objavljivanje naučnoistraživačkih radova. Kako bi se postigli navedeni ciljevi, doktorski je studij kreiran na istraživačkom radu i učenju na osnovu istraživanja, što omogućava sticanje znanja i iskustava potrebnih za samostalno i kreativno projektiranje istraživanja o aktuelnim problemima u društvenim naukama i društvu uopšte. Posebno se teži osposobljavanju za uspješno naučno djelovanje u području odgoja, obrazovanja, te u interdisciplinarnim naučno-istraživačkim područjima, a što je vidljivo iz nastavnog plana i programa studija. Inovativnost dokorskog studija ogleda se u nastavnom planu i programu. Studenti dokorskog studija dobivaju korisne i potrebne informacije za kreativno promišljanje novih naučnih problema i kritičku analizu i sintezu rezultata dosadašnjeg rada u funkciji izrade novih projekata. Postoje opravdane naučne potrebe društva za dokorskim studijem iz ovih područja, a studij bi osposobio kandidate za obavljanje poslova u nauci, u visokom obrazovanju, poslovnom svijetu, kao i u javnom sektoru, s naglaskom na sektore odgoja i obrazovanja i edukacije. Kako ova naučna područja, osim u polju edukacije i odgoja i obrazovanja, ima u posljednje vrijeme sve veći značaj u savremenom društvu, a posebno u polju formalnog obrazovanja, potreba za naučno educiranim i osposobljenim stručnjacima u ovim područjima raste

U skladu sa strateškim opredjeljenjem, cilj studija III ciklusa – dokorskog studija bi bili da kandidat usvoji i doprinese daljem razvoju:

- specijalističkih znanja iz užeg naučnog područja u kojem kandidat priprema doktorsku disertaciju,
- znanja potrebnih za korištenje savremenih naučnih metoda, istraživačkih tehnika i alata u užem području istraživanja,
- sposobnosti za kreativno rješavanje kompleksnih problema iz svoje prakse,
- kompetencija koje ga osposobljavaju za dalji naučno istraživački rad u oblasti društvenih nauka.
- aktuelnog stanja društva, odgoja i obrazovanja u svim njegovim aspektima.

b. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu

Studijski program Interdisciplinarnoga dokorskog studija iz oblasti društvenih nauka, u zavisnosti od područja istraživanja, podudaran je sa srodnim programima na BiH i evropskim visokoškolskim ustanovama:

- Interdisciplinarni doktorski program iz društvenih nauka Globalne studije Univerziteta u Sarajevu (www.cis.unsa.ba)
- Doktorski studij pedagogije Teorije i istraživanja kreativnog odgoja i obrazovanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (Web adresa: <http://www.ff.unsa.ba>)
- Doktorski studij Psihologije Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (<https://drpsih.ffzg.unizg.hr>)
- Doktorski studij Pedagogije Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (http://www.ffzg.unizg.hr/files/008285_1.doc)

c. Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacijskim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (FQ-EHEA)

Nakon završetka trećeg (III) ciklusa studija student će biti osposobljen za:

- Samostalan istraživački rad i primjenu vještina i metoda istraživanja u oblasti društvenih nauka polja – Psihologija; Pedagogija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke;
- Sintetiziranje, eksplikaciju, oblikovanje, prihvatanje, primjenu procesa zasnovanih na naučnim spoznajama u društvenim naukama polja – Psihologija; Pedagogija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke;
- Kritičku analizu, evaluaciju i sintezu novih i kompleksnih ideja,
- Sistematsko razumijevanje naučnog područja društvenih nauka polja – Psihologija; Pedagogija, Sociologija, Interdisciplinarne društvene nauke;
- Pokazivanje sposobnosti da definiše projekat istraživanja, a zatim provede proces istraživanja kroz sve faze u skladu sa metodologijom date nauke;
- Doprinos proširenju granica znanja naučnim radom, čiji dijelovi zaslužuju objavljivanje u domaćim i međunarodno referentnim publikacijama,
- Kreiranje i vrednovanje novih činjenica u dijelu područja naučnih istraživanja što dovodi do pomicanja granica znanja.
- Promociju, u akademskom i profesionalnom kontekstu, tehnološkog, društvenog ili kulturnog napretka u društvu zasnovanom na znanju.
- Razvija socijalne vještine i komunikacije, te samostalnost i odgovornost u radu.

Specifične i generičke vještine za koje se očekuje da će ih doktorant završetkom doktorskoga studija i izradom doktorske disertacije razviti jesu:

- vještine prikupljanja informacija (pretraživanje naučnih baza podataka, naučne literature, kritičko čitanje i otkrivanje pristranosti, vještine intervjuiranja, anketiranja i testiranja te konstrukcije mjernih instrumenata),
- vještine planiranja i vođenja projekata (izrada nacrtu naučnih istraživanja, organizacija provođenja istraživanja, pravovremeno otkrivanje potencijalnih problema, utvrđivanje potrebnih sredstava, vođenje istraživačkoga tima),
- poznavanje statistike, statističkih zakonitosti i vještine zaključivanja (poznavanje rada na računalu i primjerenih programa, poznavanje statističkih analiza, vještina statističkoga rasuđivanja, sposobnost izvođenja zaključaka na temelju kvantitativnih podataka i pokazatelja),
- vještine pisanja i izvještavanja (govorne vještine i vještine slušanja, sposobnost prikaza podataka i nalaza nestručnoj publici),
- vještine poučavanja te praćenja i ocjenjivanja studenata,
- vještinu izražavanja osobnoga profesionalnoga i etičkoga autoriteta,
- spremnost preuzimanja etičke i društvene odgovornosti za uspješnost provođenja istraživanja, za društvenu korisnost rezultata istraživanja te za moguće društvene posljedice,
- spremnost za suočavanjem s novim izazovima u društvenoj zajednici.

Uspješnim završetkom ovog doktorskog studija doktorant će steći slijedeće kompetencije:

Znanje (činjenično i teoretsko): pokazuje sistematično razumijevanje područja studija i vladanje vještinama i metodama naučnoistraživačkog rada u vezi sa zadatim područjem.

Vještine (spoznajne, psihomotoričke i socijalne):

- pokazuje sposobnost da definiše studijski projekat istraživanja u svim fazama, a zatim provede istraživanje u skladu sa metodologijom date nauke;

- originalnim istraživanjem daje vlastiti naučni doprinos koji proširuje granice spoznaje u datoj oblasti;
- nastavlja naučna istraživanja i razvoj te je pokretač i nosilac napretka u društvu zasnovanom na znanju, doprinoseći stalno razvoju novih tehnika, ideja ili pristupa.

Kompetencije (samostalnost i odgovornost):

Profesionalne kompetencije:

- Sposoban za kritičku analizu, vrednovanje i sintezu novih i složenih ideja.

Lične kompetencije:

- može u vezi sa svojim područjem stručnog i naučnog znanja komunicirati sa kolegama, širom naučnom zajednicom i društvom

d. Matrica kompetencija

Predmeti	Kompetencije								
	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9
Metodologija naučnoistraživačkog rada u društvenim naukama	X	X	X	X	X			X	X
Statistika i statističke analize u društvenim naukama		X	X	X	X	X	X		X
Testiranja i mjerenja u društvenim naukama	X	X		X	X		X	X	X
Analiza indeksiranih naučnih baza podataka i etičnost u istraživanju		X		X	X		X	X	X
Menadžment ljudskih resursa u odgoju i obrazovanju		X		X	X		X	X	X
Istraživačko polje psihologija	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Istraživačko polje sociologija	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Istraživačko polje pedagogija	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Istraživačko polje intrdisciplinarnih društvenih nauka	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Istraživanja u granama Psihologije	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Istraživanja u granama Sociologije	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Istraživanja u granama Pedagogije	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Istraživanja u granama interdisciplinarnih društvenih nauka	X	X	X	X	X	X	X	X	X

K1 – Samostalno provodi istraživački rad i primjenu vještina i metoda istraživanja u oblasti studijskog programa iz oblasti društvenih nauka.

K2 - Sintetizira, vrši eksplikaciju, oblikuje, prihvata i primjenjuje procese zasnovane na naučnim spoznajama.

K3 - Kritički analizira, evaluira i sintetizira nove i kompleksne ideje.

K4 – Sistematsko razumijevanje naučnog područja društvenih nauka i vladanje vještinama i metodama istraživačkog rada u vezi sa zadatim područjem.

K5 – Pokazuje sposobnost da definiše studijski projekat istraživanja, a zatim provede istraživanje u skladu sa metodologijom date nauke.

K6 - Originalnim istraživanjem daje vlastiti naučni doprinos koji proširuje granice spoznaje u datoj naučnoj oblasti.

K7 - Nastavlja naučna istraživanja i razvoj te je kreator i nosilac napretka u društvu zasnovanom na znanju, doprinoseći stalno razvoju novih tehnika, ideja ili pristupa što dovodi do pomicanja granica znanja.

K8 – Promoviše u akademskom i profesionalnom kontekstu, tehnološki, društveni i kulturni napredak društva zasnovanom na znanju.

K9 - Može u vezi sa svojim područjem stručnog i naučnog znanja komunicirati sa kolegama, širom naučnom zajednicom i društvom.

6. Organizacija studija

a. Uslovi upisa na studijski program

Pravo upisa na treći ciklus poslijediplomskog doktorskog studija imaju svi kandidati koji ispunjavaju uvjete regulirane Zakonom o visokom obrazovanju HNK-a, Statutom Univerziteta „Džemal Bijedić“ i Pravilima studiranja trećeg ciklusa studija Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (https://www.unmo.ba/media/1154/pravila_studiranja_iii_ciklusa_univerzitet_dzemal_bijedic_u_mostaru.pdf).

Pravo upisa na treći ciklus studija imaju pod jednakim uvjetima, državljani Bosne i Hercegovine i strani državljani za koje je nakon postupka nostrifikacije, odnosno ekvivalencije diplome ranije završenog ciklusa/stepena studija utvrđeno da imaju završeno adekvatno obrazovanje za nastavak studija na trećem ciklusu.

Na prvu godinu III (trećeg) ciklusa studija – doktorskog studija mogu se upisati kandidati koji ispunjavaju slijedeće opće i posebne uslove a koji su definisani Pravilima studiranja trećeg ciklusa studija Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (član 13.).

Opći uslovi

a) završen studij II ciklusa sa najmanje 300 ECTS bodova i najmanjom prosječnom ocjenom 8,00 ili ekvivalentna vrijednost na prvom i na drugom ciklusu;

b) po ranije važećim propisima stečeno visoko obrazovanje u trajanju od najmanje 8 semestara s najmanjom prosječnom ocjenom 8,00, uz obavezu polaganja razlike predmeta koju utvrdi Vijeće.

c) po ranije važećim propisima stečeni akademski naziv magistra nauka s najmanjom prosječnom ocjenom 8,00;

d) završen specijalistički studij po ranije važećim propisima s najmanjom prosječnom ocjenom 8,00 uz obavezu polaganja razlike predmeta koju utvrdi Vijeće;

e) završen studij iz alineje (a) ili stečeno obrazovanje iz alineje (b) ili stečeni naziv iz alineje (c) ovog stava s najmanjom prosječnom ocjenom 7,5 za društvene, humanističke, interdisciplinarnе nauke i područja umjetnosti, a za ostale nauke s najmanjom prosječnom ocjenom 7,0 uz dvije preporuke predmetnih nastavnika sa prethodnih ciklusa studija koje je kandidat pohađao;

f) završen studij iz alineje (a) ili stečeno obrazovanje iz alineje (b) ili stečeni naziv iz alineje (c) ili završen studij iz alineje (d) ovog stava, pod uvjetom da kandidat ima najmanje dva objavljena naučna rada od kojih je najmanje jedan objavljen u međunarodnom časopisu indeksiranom u bazi CC, SCI ili SCIEp i da je najmanje jedan rad javno prezentiran na međunarodnim naučnim konferencijama.

Posebni uslovi

1. Kandidatima za upis koji su stekli titulu magistra nauka prije uvođenja Bolonjskog sistema trocikličnog studija priznaje se 60 ECTS studijskih bodova.
2. Kandidati za upis treba da posjeduju znanje iz engleskog jezika ili drugog jezika važnog za predmetnu oblast.
3. Kandidati koji su završili srodne fakultete navedene u konkursu obavezni su polagati diferencijalni/e ispit/e, odnosno razliku predmeta prema pravilima studiranja trećeg ciklusa studija Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (Član 16. i Član 17.).

b. Uslovi i način upisa obaveznih i izbornih predmeta

Studijski program ne predviđa posebne uslove i način upisa obaveznih i izbornih predmeta. Polaganje niti jednog predmeta ne uslovljava moguće polaganje bilo kojeg drugog predmeta. Student u II semestru, iz Izbornog modula 1 bira jedan izborni kolegij, odnosno, polje istraživanja, zavisno od prethodno završenog diplomskog studija. Iz Izbornog modula 2 student bira jedan od ponuđenih izbornih modula i jednu naučnu granu iz tog modula, zavisno od prethodno završenog diplomskog studija i izabranog polja istraživanja iz izbornog modula 1.

c. Uslovi za upis u narednu godinu studija, odnosno naredni semestar, te način završetka studija

Uslovi za upis u narednu godinu studija, odnosno semestar definisani su Pravilima studiranja trećeg ciklusa studija Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (https://www.unmo.ba/media/1154/pravila_studiranja_iii_ciklusa_univerzitet_dzermal_bijedic_u_mostaru.pdf) i ovim Elaboratom Interdisciplinarnog doktorskog studija.

Način završetka studija definisan je istim pravilnikom i to Član 5.:

- (1) Doktorski studij kandidat ne mora realizirati u kontinuitetu.
- (2) Prava i obaveze kandidata miruju;
  - dok je na porodijskom odsustvu i / ili dok dijete ne navrší godinu dana,
  - za vrijeme duže bolesti.
- (3) Kandidatu se, na njegov zahtjev, može odobriti da mu, izvan slučajeva iz prethodnog stava, a iz drugih opravdanih razloga, miruju prava i obaveze.
- (4) Mirovanje prava i obaveza kandidatu se može odobriti najduže do godine dana.
- (5) Voditelj doktorskog studija na osnovu zahtjeva kandidata odlučuje o mirovanju prava i obaveza kandidata.
- (6) Vrijeme u statusu mirovanja prava i obaveza ne uračunava se u rok za završetak doktorskog studija, niti se uzima u obzir pri određivanju participacije troškova studija.

Uslovi za upis semestra su:

I semestra

Uslovi iz konkursa

II semestar

Odslušana nastava, prikupljeni svi potpisi odgovornih nastavnika Polaganje ispita – 3 ispita u I, 4 ispita u II semestru – Ukupno 7 ispita

III semestar

Položeni svi ispiti iz I i II semestra (ostvarenih 60 ECTS)

IV semestar

- Prijava prijedloga teme doktorske disertacije
- Odbranjen projekat doktorske disertacije i usvojen izvještaj za Komisije z aodbranu projekta
- Objavljen prvi individualni istraživački rad ili ostvarenih 10 ili 30 ECTS bodova

V semestar

- Prijava teme doktorske disertacije i Usvojen izvještaj komisije o podobnosti teme i kandidata doktorske disertacije i imenovanje mentora
- Neposredni rad na doktorskoj disertaciji koji vrednuje vijeće dokorskog studija na osnovu izvještaja supervizora/mentora
- Objavljen drugi individualni istraživački rad ili ostvarenih 10 ili 30 ECTS bodova

VI semestar

- Neposredni rad na doktorskoj disertaciji koji vrednuje vijeće dokorskog studija na osnovu izvještaja supervizora/mentora
- Predata radna verzija doktorske disertacije
- Objavljen treći individualni istraživački rad ili ostvarenih 10 ili 30 ECTS bodova

d. Preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupa predmeta i način izbora predmeta iz drugih studijskih programa

Preduslovi za upis pojedinih predmeta, ukoliko postoje, naznačeni su u silabusima predmeta. Studijskim programom nije predviđena mogućnost izbora predmeta sa drugih studijskih programa. Studenti Dokorskog studija u II semestru, unutar Izbornog modula 1 biraju jedan izborni kolegij, odnosno, polje istraživanja, zavisno od prethodno završenog diplomskog studija. Student dokorskog studija u III semestru bira jedan od ponuđenih izbornih modula, odnosno naučnu granu zavisno od prethodno završenog diplomskog studija i izabranog polja istraživanja.

e. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih područja studija

Prelasci na studijski program su mogući sa istih ili srodnih studijskih programa sa akreditovanih visokoškolskih ustanova iz Zemlje ili inostranstva. Postupak prelaska se vrši u skladu sa važećim aktima Univerziteta.

f. Nastavak studija u slučaju gubitka statusa studenta

Nastavak studija, u slučaju gubitka statusa studenta, regulisaće se u skladu sa članom 167. Statuta Univerziteta “Džemal Bijedić” u Mostaru i drugim internim aktima koji detaljnije regulišu ovu oblast na Univerzitetu.

g. Ispis

Ispis sa dokorskog studija student može dobiti na lični zahtjev ili u slučaju prestanka statusa studenta, a u skladu sa članom 166. Statuta Univerziteta “Džemal Bijedić” u Mostaru i drugim internim aktima koji detaljnije regulišu ovu oblast.

h. Mogućnost zapošljavanja svršenih studenata

Doktoranti trećeg ciklusa interdisciplinarnog doktorskog studija iz društvenih nauka, po završetku studija imat će mogućnost zapošljavanja kao:

- Istraživači u svim poljima društvenih nauka psihologije, sociologije i pedagogije
- Naučnoistraživački radnici u sistemu visokom obrazovanja,
- Specijalisti za razvoj i primjenu naučnih dostignuća u javnim institucijama i organizacijama,
- Obavljanje poslova iz domena društvenih nauka u privatnom i javnom sektoru,
- Rad u odgojno – obrazovnim institucijama svih nivoa
- Rad na poslovima u oblasti organizacije i upravljanja u odgoju i obrazovanju
- Stručnjaci za obavljanje poslova društvenih i poslovnih analiza i strategije razvoja
- Upravljanje poslovnim sistemima na poslovima menadžmenta u sistemu odgoja i obrazovanja
- Rad u marketinškim tvrtkama za poslovnu i turističku promociju i unapređenje usluga za vođenje i organiziranje projekata u društvenim organizacijama

Svršeni studenti biće osposobljeni za samostalni i timski naučnoistraživački rad u naučnoistraživačkim institutima, institucijama visokog obrazovanja, razvojnim centrima, institucijama i organizacijama vladinog i nevladinog sektora, međunarodnim projektnim timovima, itd.

Uslovi upisa u sljedeći semestar ili tromjesečje, odnosno sljedeću godinu studija te način završetka studija. Završetkom studija, tj. stjecanjem doktorata nauka, svršeni studenti su osposobljeni za nastavak usavršavanja na postdoktorskom nivou.

i. Administrativno-tehnički poslovi za studijski program

Administrativno tehničke poslove Interdisciplinarnog doktorskog studija iz navedenih oblasti obavljat će Studentska služba Nastavničkog fakulteta.

j. Mobilnost

Mobilnost studenata se ostvaruje u skladu sa Zakonom, Statutom, Pravilnikom o mobilnosti studenata (https://www.unmo.ba/media/1157/pravilnik_o_mobilnosti_univerzitet_dzermal_bijedic_u_mostar.pdf) i drugim aktima Univerziteta koji regulišu ovu oblast.

Student ima mogućnost u toku doktorskog studija provesti određeni period na srodnoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata na osnovu bilateralnih ugovora koje zaključuje Univerzitet, ili na prijedlog studenta, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Vijeća doktorskog studija u skladu sa Pravilnikom o mobilnosti na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru i drugim aktima koji regulišu ovu oblast. Pravilnikom o mobilnosti je osigurana institucionalna dosljednost u priznavanju razdoblja mobilnosti što je ključni element koji podstiče na mobilnost. U skladu s ugovorom koji student zaključuje s Univerzitetom ili bilateralnim ugovorom između univerziteta, studentu se priznaje broj ECTS bodova ostvaren za vrijeme studiranja na univerzitetu na kojem je boravio (proveo semestar ili studijsku godinu). Uz zahtjev za boravak na Univerzitetu, student prilaže originalne dokumente predviđene ECTS pravilima za promjenu mjesta studiranja.

Koordinacija svih aktivnosti koja se odnose na mobilnost i međunarodnu saradnju odvija se preko Kancelariju za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju i instituciju Prorektora za međunarodnu i međuuniverzitetsku saradnju, prema jasnim i postojećim procedurama.

(https://www.unmo.ba/media/1157/pravilnik_o_mobilnosti_univerzitet_dzermal_bijedic_u_mostaru.pdf).

7. Nastavni plan

a. Tabela prikaz nastavnog plana i programa

NASTAVNI PLAN						
Godina studija: I godina						
Semestar: I (prvi) Semestar						
ŠIFRA PREDMETA	PREDMET	P	V	S	ECTS	Obavezni/ izborni
	Metodologija naučnoistraživačkog rada u društvenim naukama	2		2	10	Obavezni
	Statistika i statističke analize u društvenim naukama	2		2	10	Obavezni
	Testiranja i mjerenja u društvenim naukama	2		2	10	Obavezni

NASTAVNI PLAN						
Godina studija: I godina						
Semestar: II (drugi) Semestar						
ŠIFRA PREDMETA	PREDMET	P	V	S	ECTS	Obavezni/ izborni
	Analiza indeksiranih naučnih baza i etičnost u istraživanju	2		3	8	Obavezni
	Menadžment ljudskih resursa u odgoju i obrazovanju	2		3	8	Obavezni
	Izborni modul 1 Napomena: Student u II semestru, iz Izbornog modula 1 bira jedan izborni predmet, odnosno, polje istraživanja, zavisno od prethodno završenog diplomskog studija					
	- Istraživačko polje psihologija - Istraživačko polje sociologija - Istraživačko polje pedagogija - Istraživačko polje interdiciplinarnih nauka	2		3	7	Izborni
	Izborni modul 2 Napomena: Student bira jedan od ponuđenih izbornih modula i jednu naučnu granu iz tog modula, zavisno od prethodno završenog diplomskog studija i izbornog predmeta izabranog polja istraživanja iz izbornog modula 1.					
1. Modul: ISTRAŽIVANJA U GRANAMA PSIHOLOGIJE	- Istraživanja u Biološkoj psihologiji, - Istraživanja u Klinička i zdravstvena psihologija, - Opšta psihologija, - Ostale grane primijenjene psihologije,	2		3	7	Izborni

	- Psihologija rada, - Razvojna psihologija, - Socijalna psihologija, - Školska psihologija i psihologija obrazovanja					
2. Modul: ISTRAŽIVANJA U GRANAMA SOCIOLOGIJE	- Istraživanja u Metodologiji socioloških istraživanja, - Istraživanja Posebnih sociologija, - Istraživanja Teorijske i historijske sociologije - Specijalne odgojne i obrazovne discipline	2		3	7	Izborni
3. Modul. ISTRAŽIVANJA U GRANAMA PEDAGOGIJE	- Istraživanja u Andragogiji i Didaktici, - Istraživanja u Opštoj pedagogiji, - Istraživanja u Posebnim pedagogijama, - Istraživanja u Socijalnoj pedagogiji, - Istraživanja u Specijalnim odgojnim i obrazovnim disciplinama	2		3	7	Izborni
4. Modul: ISTRAŽIVANJA U GRANAMA INTERDISCIPLINARN IH DRUŠTVENIH NAUKA	- Istraživanja u Edukacijsko-rehabilitacijskim naukama, - Istraživanja Metodika nastavnih predmeta društvenih nauka, - Istraživanja Menadžmenta u obrazovanju	2		3	7	Izborni

NASTAVNI PLAN		
GODINA STUDIJA: I (PRVA)		
SEMESTAR: I (PRVI)		
AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ECTS
Ispit u okviru individualnih obaveznih nastavnih predmeta (1-3)	Predmetni nastavnik i kandidat	30
UKUPNO ECTS		30

NASTAVNI PLAN		
GODINA STUDIJA: I (PRVA)		
SEMESTAR: II (DRUGI)		
AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ECTS

Ispit u okviru individualnih obaveznih nastavnih predmeta (1-2)	Predmetni nastavnik i kandidat	16
Ispit u okviru individualnih izborno-istraživačkih nastavnih modula (3 -4)	Predmetni nastavnik i kandidat	14
UKUPNO ECTS		30

NASTAVNI PLAN		
GODINA STUDIJA: II (DRUGA)		
SEMESTAR: III (TREĆI)		
AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ECTS
Individualni istraživački rad		
Izrada i prijava prijedloga teme doktorske disertacije i imenovanje supervizora	Kandidat i konsultant/supervizor Vijeće doktorskog studija	5
Prijava i odbrana projekta doktorske disertacije	Komisija za koju saglasnost daje Vijeće doktorskog studija i Kandidat	15
Objavljivanje prvog istraživačkog rada u vezi sa problematikom doktorske disertacije	Kandidat, Evaluira - Vijeće doktorskog studija	10
UKUPNO ECTS		30

NASTAVNI PLAN		
GODINA STUDIJA: II (DRUGA)		
SEMESTAR: IV (ČETVRTI)		
Individualni istraživački rad		
AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ECTS
Prijava teme doktorske disertacije i prijedlog mentora	Komisija za koju saglasnost daje Senat na prijedlog Vijeća doktorskog studija i Kandidat	5
Neposredni rad na doktorskoj disertaciji	Kandidat i supervizor/mentor. Evaluira supervizor/mentor. Na osnovu izvještaja kandidata o neposrednom radu na doktorskoj disertaciji prema supervizoru/mentor, supervizor/mentor šalje izvještaje napredovanju kandidata prema vijeću doktorskog studija.	15
Objavljivanje drugog istraživačkog rada u vezi sa problematikom doktorske disertacije	Kandidat, Evaluira - Vijeće doktorskog studija	10
UKUPNO ECTS		30

GODINA STUDIJA: III (TREĆA)		
SEMESTAR: V (PETI)		
Individualni istraživački rad		
AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ECTS

Neposredni rad na doktorskoj disertaciji	Kandidat i mentor. Evaluira supervizor/mentor. Na osnovu izvještaja kandidata o neposrednom radu na doktorskoj disertaciji prema supervizoru/mentoru, supervizor/mentor šalje izvještaje napredovanju kandidata prema vijeću doktorskog studija.	20
Objavljivanje trećeg istraživačkog rada	Kandidat, Evaluira - Vijeće doktorskog studija	10
UKUPNO ECTS		30

NASTAVNI PLAN

GODINA STUDIJA: III (TREĆA)

SEMESTAR: VI (ŠESTI)

Individualni istraživački rad

AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ECTS
Neposredni rad na doktorskoj disertaciji	Kandidat i mentor. Evaluira supervizor/mentor. Na osnovu izvještaja kandidata o neposrednom radu na doktorskoj disertaciji prema supervizoru/mentoru, supervizor/mentor šalje izvještaje napredovanju kandidata prema vijeću doktorskog studija.	15
Javna odbrana doktorske disertacije	Komisija	15
UKUPNO ECTS		30

b. Kratak tekstualni opis nastavnog plana i programa sa akcentom na metodama i tehnikama izvođenja, omjerom teorije i prakse, i opisom drugih elemenata nastavnog plana koja su bitna za specifičnost konkretnog studijskog programa

Nastavni plan studija se realizira kroz tri studijske godine (šest semestara). Obim studijskog programa trećeg ciklusa studija vrjednuje se sa ukupno 180 ECTS studijskih bodova, 60 ECTS studijskih bodova u jednoj godini, odnosno 30 ECTS bodova u jednom semestru. ECTS studijski bodovi se dodjeljuju u skladu sa internim aktima Univerziteta i nastavnim planom. U pravilu, jednom ECTS-u odgovara oko 25 sati rada studenta. Student ima radnu sedmicu od 40 sati. Po semestru, student ima opterećenje 30 ECTS i godišnje tačno 60 ECTS. Ukupni obim obaveza mora biti usklađen sa opterećenjem predviđenim na predmetu i broju ECTS-bodova.

Od ukupnih 180 ECTS studijskih bodova, 120 ECTS studijskih bodova studenti stiču evaluiranjem individualnog istraživačkog rada u svim fazama izrade doktorske disertacije, pisanja seminarskih i publiciranje istraživačkih radova, aktivnim učešćem na međunarodnim konferencijama i međunarodnim projektima, međunarodnom razmjenom i sl. Preostalih 60 studijskih bodova studenti stiču polaganjem ispita iz obaveznih predmeta u I i II semestru i jednog od 4 izborna modula u III semestru studija. ECTS bodove po osnovu individualnih istraživačkih radova I,II, III dodjeljuje Vijeće doktorskog studija.

U I semestru slušaju se i polažu tri obavezna predmeta:

- Metodologija naučnoistraživačkog rada u društvenim naukama (obavezni predmet)
- Statistika i statističke analize u društvenim naukama (obavezni predmet)
- Testiranja i mjerenja u društvenim naukama (obavezni predmet)

U II semestru slušaju se i polažu 2 obavezna predmeta i jedan izborni predmet iz izbornog modula 1. Student u II semestru, iz Izbornog modula 1 bira jedan izborni predmet, odnosno, polje istraživanja, zavisno od prethodno završenog diplomskog studija. Dva obavezna predmeta su:

- Analiza indeksiranih naučnih baza i etičnost u istraživanju (obavezni predmet)
- Menadžment ljudskih resursa u odgoju i obrazovanju (obavezni predmet)

IZBORNI MODUL 1:

- **Istraživačko polje psihologija (izborni predmet)**
  - Kognitivna psihologija i neuroznanost
  - Psihologija ličnosti
  - Socijalna psihologija
  - Razvojna psihologija
  - Psihologija rada
  - Psihologija obrazovanja
  - Klinička i zdravstvena psihologija
- **Istraživačko polje pedagogija (izborni predmet)**
  - Teorije odgoja/obrazovanja i kreativnost
  - Teorije škole i kreativni odgoj/obrazovanje
  - Kurikulum kreativne škole
  - Transdisciplinarno obrazovanje i kreativnost
- **Istraživačko polje sociologija (izborni predmet)**
  - Problemi i izazovi sociologije
  - Savremeni društveni fenomeni
  - Savremeno društvo i proces globalizacije
  - Identitet i politika
  - Politička sociologija religije
  - Politička sociologija kozmopolitizma
- **Istraživačko polje interdisciplinarne društvene nauke (izborni predmet)**
  - Rani odgoj i savremeni problemi razvoja predškolskog odgoja
  - Kurikulum savremene škole
  - Škola u koncepciji inkluzivnog odgoja i obrazovanja
  - Rukovođenje, upravljanje i evaluacija u institucijama odgoja i obrazovanja
  - Metodike nastavnih predmeta u razrednoj nastavi:
    - Metodika bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti
    - Metodika matematike
    - Metodika prirode i društva
    - Metodika muzičke kulture

- Metodika likovne kulture
- Metodika tehničkog odgoja sa informatikom
- Metodika tjelesne kulture
- Metodika kulture življenja

U II semestru kandidat također iz izbornog modula 2 bira jednu naučnu granu, zavisno od prethodno završenog diplomskog studija i prethodno izabranog polja istraživanja, iz koje radi doktorsku disertaciju. Kandidat bira jedan od četiri ponuđena izborna modula 2 zavisno od izabranog polja istraživanja.

IZBORNI MODUL 2:

- **Istraživanja u granama Psihologije**
  - Istraživanja u Biološkoj psihologiji,
  - Istraživanja u Kliničkoj i zdravstvenoj psihologiji,
  - Istraživanja u Opštoj psihologiji,
  - Istraživanja u Ostalim granama primijenjene psihologije,
  - Istraživanja u Psihologiji rada,
  - Istraživanja u Razvojnoj psihologiji,
  - Istraživanja u Socijalnoj psihologiji,
  - Istraživanja u Školskoj psihologiji i psihologiji obrazovanja
- **Istraživanja u granama Pedagogije**
  - Istraživanja u Andragogiji i Didaktici,
  - Istraživanja u Opštoj pedagogiji,
  - Istraživanja u Posebnim pedagogijama,
  - Istraživanja u Socijalnoj pedagogiji,
  - Istraživanja u Specijalnim odgojnim i obrazovnim disciplinama
- **Istraživanja u granama Sociologije**
  - Istraživanja u Metodologiji socioloških istraživanja,
  - Istraživanja Posebnih sociologija,
  - Istraživanja Teorijske i historijske sociologije
  - Specijalne odgojne i obrazovne discipline
- **Istraživanja granama Interdisciplinarnih društvenih nauka**
  - Istraživanja u Edukacijsko-rehabilitacijskim naukama,
  - Istraživanja Metodika nastavnih predmeta društvenih nauka,
  - Istraživanja Menadžmenta u obrazovanju

U III semestru student ima i obavezu:

- da prijavi prijedlog teme doktorske disertacije
- da prijavi i odbrani projekat doktorske disertacije
- publicira prvi od tri obavezna istraživačka rada

U IV semestru kandidat:

- da prijavi temu doktorske disertacije
- publicira drugi od tri obavezna istraživačka rada
- neposredno radi na doktorskoj disertaciji

U V semestru kandidat:

- neposredno radi na doktorskoj disertaciji i
- publicira treći obavezni istraživački rad iz problematike doktorske disertacije.

U VI semestru kandidat:

- neposredno radi na doktorskoj disertaciji,
- predaje radnu verziju doktorske disertacije na javni uvid
- obavlja javnu odbranu disertacije.

Nastava na doktorskom studiju se organizira i izvodi, u pravilu, u ciklusima od po tri dana u jednom semestru. U zavisnosti od broja kandidata nastava će se realizirati kroz grupna predavanja ili individualni i mentorski rad (part time study). Individualna (mentorska) nastava izvodi se na principu konsultacija i usmjeravanja studenata na sadržaj predmeta i davanja šireg spiska literature. Uredno praćenje nastave i izvršenje ostalih studentskih obaveza te, na osnovi toga, blagovremeno dobiveni potpisi nositelja predmeta o izvršenju tih obaveza, uslov su za ovjeru semestra. Ovjera semestra i upis u idući semestar obavlja se prema uslovima i u rokovima definisanim internim aktima Univerziteta.

Polaznim/pilot istraživanjima, preglednim člancima, prezentacijama seminarskih radova, prikazima knjiga i publikovanjem istraživačkih radova vezanim za doktorsku disertaciju student se bavi u cilju pripreme za odbranu doktorske disertacije. Polazna istraživanja i naučno istraživački rad za doktorsku tezu kao i publikovanje obaveznih samostalnih istraživačkih radova i njihovu prezentaciju na kongresima, student obavlja pod nadzorom mentora, a rezultati istraživačkog rada objavljuju se u referentnim naučnim i stručnim časopisima. Određivanje nosilaca realizacije planova i programa predmeta i modula koji se izučavaju, i način evaluacije ispitnih obaveza, istraživačkih radova i drugih individualnih istraživačkih aktivnosti će biti definirano Pravilnikom Univerziteta o organizaciji trećeg ciklusa studija ili posebnim odlukama Naučno-nastavnog vijeća fakulteta na prijedlog Vijeća dokorskog studija prije početka svakog semestra.

Neposredan rad kandidata na doktorskoj disertaciji koji obuhvata planiranje istraživanja, kreiranje tehnika i instrumenata za istraživanje, planiranje i određivanje uzorka varijabli/indikatora istraživanja, određivanje uzorka istraživanja, određivanje vremenskih i materijalnih aspekata realizacije istraživanja, posjeta relevantnim institucijama i organizacijama prati se i varolizira kroz godišnji izvještaj kandidata prema mentoru/supervizoru. Na osnovu tog izvještaja i praćenja kandidata imenovani supervizor/mentor doktorske disertacije podnosi izvještaj Vijeću dokorskog studija o neposrednom radu i napretku kandidata na doktorskoj disertaciji.

Kandidati su dužni da u III, IV i V semestru publiciraju obavezne istraživačke radove iz problematike doktorske disertacije prema Pravilima studijiranja na III ciklusu studija i sticanja zvanja doktora nauka na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru. Ukoliko kandidat tokom III semestra publicira

naučnoistraživački rad koji je objavljen u međunarodnom časopisu indexiranom u bazi CC, ESCI ili SCIXp u kojima se pojavljuje kao prvi autor Vjeće doktorskog studija mu dodjeljuje 30 ECTS studijskih bodova koji predstavljaju ispunjenje obaveza po osnovu publikovanja istraživačkih radova.

Sumarni pregled studentskih obaveza sa brojem ECTS kredita

R/br	Obaveza / semestar	I	II	III	IV	V	VI	Ukupno
1.	Ispiti u okviru obaveznih nastavnih predmeta (3+2)	30	16					46
2.	Ispiti u okviru individualnih izborno-istraživačkih nastavnih predmeta/modula (3- 4)		14					14
3.	Publikovanje istraživačkog rada			10	10	10		30
4.	Prijava prijedloga teme doktorske disertacije			5				5
5.	Prijava i odbrana projekta doktorske disertacije			15				15
6.	Prijava teme doktorske disertacije				5			5
7.	Neposredni rad na doktorskoj disertaciji				15	20	15	50
8.	Javna odbrana doktorske disertacije pred komisijom						15	15
Ukupno ECTS kredita po semestru		30	30	30	30	30	30	180

Spisak obaveznih i izbornih predmeta i/ili modula s brojem sati nastave potrebnih za njihovo izvođenje i brojem ECTS bodova

PREDMET/MODUL	P	V	S	ECTS	Obvezni/izborni
Metodologija naučnoistraživačkog rada u društvenim naukama	2		2	10	Obavezni predmet
Statistika i statističke analize u društvenim naukama	2		2	10	Obavezni predmet
Testiranja i mjerenja u društvenim naukama	2		2	10	Obavezni predmet
Analiza indeksiranih naučnih baza i etičnost u istraživanju	2		3	8	Obavezni predmet
Menadžment ljudskih resursa u odgoju i obrazovanju	2		3	8	Obavezni predmet
Izborni modul I (zavisno od polja istraživanja)	2		3	7	Izborni modul I
Istraživačko polje psihologija	2		3	7	Izborni kolegij
Istraživačko polje sociologija	2		3	7	Izborni kolegij
Istraživačko polje pedagogija	2		3	7	Izborni kolegij
Istraživačko polje interdisciplinarnih društvenih nauka	2		3	7	Izborni kolegij
Izborni modul II (zavisno od grane istraživanja)	2		3	7	Izborni modul II
Istraživanja u granama psihologije	2		3	7	Izborni kolegij
Istraživanja u granama sociologije	2		3	7	Izborni kolegij
Istraživanja u granama pedagogije	2		3	7	Izborni kolegij
Istraživanja u granama interdisciplinarnih društvenih nauka	2		3	7	Izborni kolegij
UKUPNO	14 P		18 S	60 ECTS	

c. Internacionalizacija nastavnog plana i programa

Zbog prirode doktorskog studija, njegove strukture, koncepcije, plana i programa evidentna je opredjeljenost nastojanjima da doktoranti doprinose internacionalizaciji i integrisanju u evropsko istraživačko područje, pa su mogući njihovi profesionalni iskoraci prema širem, regionalnom i međunarodnom kontekstu. Doktorski studij je usklađen sa savremenim tokovima iz navedenih grana, a sadržaj silabusa je uporediv je sa sličnim programima na inostranim visokoškolskim ustanovama, a posebno u okviru evropskog obrazovnog prostora. Nastavni plan i program, kao i ishodi učenja su i internacionalno usmjereni, te na taj način omogućavaju doktorantima da dobiju internacionalnu perspektivu, te da grade globalne kompetencije i steknu razumijevanje predmeta u internacionalnom kontekstu.

Ovisno o raspoloživosti kapaciteta i dostupnosti moguć je angažman inostranih stručnjaka u pojedinim fazama izvođenja studijskog programa, kao i u okviru odredbi važećih akata o imenovanju mentora, što predstavlja dodatan motiv za buduće doktorante s jedne strane i snaži internacionalizaciju nastavnog plana i programa s druge.

Internationalizacija istraživačkog rada jeste jedan od ciljeva ovog studijskog programa i cjelokupan studijski program je orijentisan ka tome. Međutim, i unutar tematskih cjelina svih nastavnih predmeta, vidljiva je opredjeljenost ka konsultirajućim praksama zemalja iz okruženja, EU, i dostignuća nauke i struke na globalnom nivou.

d. Fleksibilnost nastavnog plana i programa

Ovako definisan studijski program jeste fleksibilan. Fleksibilnost studijskog programa se osigurava kroz ponuđene kompetencije koje obuhvataju znanja, vještine i sposobnosti koje bi studenti trebali da posjeduju na nivou studija za III ciklus studiranja. Kompetencije omogućuju fleksibilnost i autonomiju u razvoju nastavnog plana i programa i istodobno predstavljaju zajedničke elemente za opisivanje obrazovnih ciljeva. Kompetencije se, evidentno, razvijaju u svim programskim jedinicama i utvrđuju se posebno za svaki nivo studijskog programa odnosno njegovo usmjerenje.

Fleksibilnost se ogleda u metodama učenja i u samostalnom radu i istraživanju. Uvedene su fleksibilne i inovativne metode učenja, primjerene studiju III ciklusa. Studijski program jeste koncipiran na način da je određeni dio nastavnog sadržaja obavezan i/ili zajednički za sve studente, a jedan dio nastavnog sadržaja je izborni/fakultativan, i tako studenti učestvuju u kreiranju vlastite kvalifikacije na način da se izborom predmeta fokusiraju na užu granu iz koje biraju tezu doktorske disertacije.

Fleksibilnost se ogleda u metodama učenja i u samostalnom radu i istraživanju. Uvedene su fleksibilne i inovativne metode učenja, primjerene studiju III ciklusa. Fleksibilnost se ogleda i u izboru kvalifikacije. Studijski program jeste koncipiran na način da je određeni dio nastavnog sadržaja obavezan i/ili zajednički za sve studente, nakon čega studenti učestvuju u kreiranju vlastite kvalifikacije na način da se izborom modula odnosno predmeta usmjere ili opredjele za određeno ponuđeno usmjerenje odnosno naučnu granu iz svog polja istraživanja.

Fleksibilnost studijskog programa je vidljiva i u ostalim elementima ovog elaborata, prvenstveno segmentima mobilnosti, uspostavljenog ECTS sistema i osiguranja kvaliteta.

e. Realizacija praktične nastave

Praktična nastava na III ciklusu studija ogleda se u istraživačkom karakteru svih predmeta a posebno izbornih kolegija. U svakom od predmeta i izbornih kolegija, predviđeno je silabusom da kandidati vrše teoretska istraživanja, pretrage i radionice o istraživanju problematike koju obrađuje ili izučava taj predmet, da napišu seminarski rad na zadatu temu ili urade pregledni članak na zadatu temu. Studenti su obavezni i da prije odbrane doktorske disertacije, a kao uslov za upis u IV, V, VI semestar izvrše 3 pilot istraživanja slična doktorskoj disertaciji i objave ih u referentnim časopisima ili zbornicima radova koji se nalaze u Registru domaćih i međunarodnih časopisa i zbornika radova sa naučnih skupova Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru (<https://www.unmo.ba/media/1587/registar.pdf>).

f. Studentska praksa

Studentska praksa i praktična obuka u ovom slučaju vezane su za samostalan i mentorski rad i istraživanje na doktorskom studiju. Također na nivou svakog predmeta/modula kroz vježbe postiže se uključenost studenata u samostalan naučni i naučno-istraživački rad.

g. Studentsko volontiranje

S obzirom da je ovo novi studijski program, Univerzitet i Nastavnički fakultet imaju sklopljene ugovore sa odgovarajućim institucijama i organizacijama u ovom momentu, dok u međuvremenu, studenti mogu samostalno aplicirati na volonterske pozicije koje se ukažu. Za studentsko volontiranje kao vannastavnu aktivnost studenata ova oblast je veoma pristupačna i ima raznoliku ponudu mogućnosti. Studenti se ohrabruju da se aktivno uključe u volontiranje. Studenti mogu koristiti i sve resurse Univerziteta i fakulteta u smislu apliciranja na volonterske poslove/pozicije u Bosni i Hercegovini, inostranstvu, itd.

h. Učešće studenata u naučnom/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa

Pošto se radi i III ciklusu/doktorskom studiju, sam koncept studija definisan je i zasnovan na istraživanju studenata na terenu i u praksi u izabranom polju i grani naučnog interesa, a što se varolizira kroz izradu i objavu tri naučnoistraživačka rada koji su kao pilot istraživanja doktorske disertacije preduslov za prijavu i odbranu doktorske disertacije.

8. Programi nastavnih predmeta (silabusi)

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	METODOLOGIJA NAUČNOISTRAŽIVAČKOG RADA U DRUŠTVENIM NAUKAMA		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija I / Semestar I
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 30	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 250
Bodovna vrijednost ECTS-a:	10 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Obavezni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 60	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 50	Projekat istraživačkog rada: 50	Priprema ispita: 60
	Ostalo:	Ukupno: 250	
Cilj predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je da studenti steknu neophodna znanja za razumijevanje, kritičko ocjenjivanje i projektovanje odgovarajućih istraživanja u oblasti društvenih nauka. Osposobiti studente da kroz predavanja i praktičan rad, projektuju istraživačke radove, primjenjuju odgovarajuće metode istraživanja, tehnike istraživanja, odaberu odgovarajuću statističku analizu podataka i testiraju postavljene hipoteze, kroz objektivnu, kvantitativnu i racionalnu verifikaciju dobijenih nalaza.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Nakon uspješno završenih programskih obaveza u okviru kolegija studenti će biti osposobljeni primijeniti odgovarajuću metodologiju istraživanja, koja omogućuje razumijevanje naučnoistraživačkog i stručnog rada u društvenim naukama. Studenti će moći odgovorno pristupiti odabiru područja, predmeta i problema istraživanja. primjerene teme i odgovarajuće metodologije za koncipiranje doktorske disertacije i istraživanje u određenom polju kroz izradu projekta disertacije.		
Okvirni sadržaj predmeta:	• Metodološka orijentacija i klasifikacija problema istraživanja u području društvenih nauka; • Epistemološki status društvenih nauka s obzirom na interdisciplinarnost i samosvojnost pojedinih naučnih polja. • Teorijska i empirijska istraživanja. • Eksperimentalni, kvaziekperimentalni i neeksperimentalni pristupi • Metode i tehnike istraživanja u društvenim naukama. • Faze i etape naučno-istraživačkog rada u metodologiji društvenih istraživanja sa aspekta psihologije, sociologije i pedagogije: definiranje problema, studij literature i metaanaliza, definisanje ciljeva i hipoteza, izrada eksperimentalnog projekta (izbor uzoraka ispitanika, izbor mjernih instrumenata i metoda za analizu podataka), provođenje eksperimenta, prikupljanje podataka, sređivanje, obrada i interpretacija rezultata, formiranje zaključaka). • Metodološki pristupi i postupci analize kvantitativnih i kvalitativnih promjena kao osnova identifikacije faktora koji utiču na njih u društvenim naukama		

	• Opća načela kibernetičkog modeliranja parametara društvenih procesa i sistema kontrole efekata tih procesa. • Kriteriji za izbor teme, podnošenje projekata i principi konstrukcije doktorskih disertacija. • Teorijska i empirijska istraživanja u društvenim naukama; • Formiranje koncepata i problem mjerljivosti pojava o procesa; • Univarijatna i multivarijatna osnova društvenih istraživanja; Radionica Kroz radionicu studenti će izučavati metodologiju pretraživanja naučnih informacija i proučavanja naučne literature, formuliranje istraživačkih ciljeva i hipoteza te način pisanja metoda istraživanja u naučnom radu. U okviru ove radionice, studenti će izučavati način prikazivanja rezultata istraživanja u naučnom radu. Navedene teme će se obrađivati kroz stvarne primjere naučnih publikacija. U okviru ove radionice studenti će izučavati način citiranja literature u naučnim publikacijama, etiku autorstva i naučnih istraživanja, planiranje i pripremu za pisanje naučno-istraživačkog projekta. Na kraju radionica, studenti će samostalno izrađivati naučno-istraživački projekt rada na zadatu temu
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktične vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Kao uslov izlaska na ispit, student je obavezan napisati projekat istraživačkog rada na zadatu temu istraživanja
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10% ; pismeni ispit 30%; eksperimentalni rad na istraživačkom projektu 30%, usmeni ispit 30% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Bordens, K. S., Abbott, B. B. (1991). <i>Research Design and Methods: a process approach</i>. 2nd ed. Mountain View, Calif.: Mayfield Pub.Co. 2. Čolakhodžić, E., Rađo, I. (2011). <i>Metodologija i tehnologija naučnoistraživačkog rada</i>. Mostar: Univerzitet „Džemal Bijedić“. 3. Čolakhodžić, E. (2021). <i>Metodologija naučnoistraživačkog rada u kineziologiji</i>. Mostar: Nastavnički fakultet. 4. Lamza Posavec, V. (2004). <i>Metode društvenih istraživanja</i>. Zagreb: Hrvatski studiji. 5. Liberati A, Altman DG, Tetzlaff J, Mulrow C, Gøtzsche P, et al. and the PRISMA Group (2009). <i>The PRISMA statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: Explanation and elaboration</i>. PLoS Med 6: e1000100. doi:10.1371/journal.pmed.1000100. 6. Mejovšek, M. (2003). <i>Uvod u metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima</i>. Zagreb: Naklada Slap. 7. Milas, G. (2009). <i>Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima</i>. Jastrebarsko: Naklada slap. 8. Mužić, V. (1986). <i>Metodologija pedagoških istraživanja</i>, Sarajevo: Svjetlost. 9. Ristić, Ž. (1995). <i>O istraživanju, metodu i znanju</i>. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja. 10. Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B. (1985), <i>Research Methods in Psychology</i>. New York. 11. Shaughnessy, J. J., Zechmeister, E. B., Zechmeister, J.S. (2012). <i>Research Methods in Psychology</i>. Ninth Edition. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc. 12. Šamić, M. (1988). <i>Kako nastaje naučno djelo</i>. Sarajevo: Svjetlost. 13. Termiz, Dž. (2004). <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Lukavac: NIK „Grafit“. 14. Vujević, M. (2002). <i>Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti</i>. Zagreb: Školska knjiga. 15. Zelenika, R. (1988). <i>Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela</i>. Beograd: Savremeno pakovanje. 16. Zelenika, R., Zelenika, S. (2006). Klasifikacija znanosti u fokusu metodologije i tehnologije znanstvenoga istraživanja. Pomorski zbornik Vol.44; No.1, pg.11-39.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)												
Naziv predmeta:	STATISTIKA I STATISTIČKE ANALIZE U DRUŠTVENIM NAUKAMA		Šifra predmeta:									
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija I / Semestar I									
Voditelj predmeta:												
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:									
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 250									
Bodovna vrijednost ECTS-a:	10 ECTS											
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen											
Status predmeta:	Obavezni											
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema											
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema											
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita. <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Kontakt sati: 30</td> <td>Praktičan rad: 60</td> <td>Pisani radovi: 0</td> </tr> <tr> <td>Literatura/čitanje: 50</td> <td>Seminarski/Case study: 30</td> <td>Priprema ispita: 80</td> </tr> <tr> <td>Ostalo:</td> <td>Ukupno: 250</td> <td></td> </tr> </table>			Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 60	Pisani radovi: 0	Literatura/čitanje: 50	Seminarski/Case study: 30	Priprema ispita: 80	Ostalo:	Ukupno: 250	
Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 60	Pisani radovi: 0										
Literatura/čitanje: 50	Seminarski/Case study: 30	Priprema ispita: 80										
Ostalo:	Ukupno: 250											
Cilj predmeta:	Cilj predmeta je da studenti prošire svoja temeljna znanja o statističkim analizama i statističkim metodama, da ispravno vrše selektiranje statističkih podataka i odgovarajućih analiza, valoriziraju njihovu upotrebljivost i njihovu vjerodostojnost. Studenti će se upoznati sa multivarijantnim postupcima za analizu podataka, njihovim specifičnostima, prednostima i ograničenjima.											
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Očekuje se da će studenti usvojiti vještine potrebne za provedbu odgovarajućih postupaka i interpretaciju rezultata. Usvojena znanja pridonijet će većoj kritičnosti u provedbi i interpretaciji rezultata dobivenih primjenom različitih multivarijantnih metoda, te u ocjeni prikladnosti provedenih postupaka u istraživanjima drugih autora.											
Okvirni sadržaj predmeta:	• Pregled univarijantnih i bivarijantnih statističkih metoda. • Multipla regresijska analiza (istraživačka pitanja, upotreba i ograničenja, statističko-matematička definicija, tipovi multiple regresije). • Logistic regresijska analiza (istraživačka pitanja, upotreba i ograničenja, statističko-matematička definicija, tipovi). • Multivarijantna analiza varijance i kovarijance. Diskriminativna analiza. • Faktorska analiza. Eksploratorna i konfirmatorna faktorska analiza. • Strukturalno modeliranje. Koncept strukturalnog modeliranja. • Analize unutar jedne grupe (faktorska valjanost i valjanost uzročne strukture). • Analize među grupama (testiranje invarijantnosti među grupama).											
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, samostalni zadaci, demonstracija itd.											
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Praktični rad podrazumijeva primjenu neke adekvatnih univarijantnih, bivarijantnih i multivarijantnih statističkih metoda na empirijskom radu, koji će biti pripremljen za objavljivanje u nekom stručnom časopisu. (SPSS alati)											
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10% ; pismeni ispit 20% ; eksperimentalni rad 20%, praktični rad 20% ; usmeni ispit 30%											

Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Tabachnick, B., & Fidell, L.S. (2000). Using multivariate statistics. Addison Wesley. 2. Jaccard, J., et.al. (2002). Interaction effects in multiple regression. London: Sage. 3. Hair, J.F., Anderson, R.L., Tatham, R.E., & Black, W. (1998). Multivariate data analysis. London: Prentice-Hall. 4. Grimm, L.G., & Yarnold, P.R. (Eds.) (1995). Reading and Understanding Multivariate Statistics. Washington: American Psychological Association. 5. Byrne, B. (2001). Structural Equation Modeling with AMOS. Basic Concepts, Applications and Programming. Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey 6. Field, A. P. (2005). Discovering statistics using SPSS. London: SAGE Publications. 7. Petz, B., Kolesarić V, Ivanec D. (2012). <i>Petzova statistika</i> - Zagreb: Naklada Slap 7. Naučni članci relevantni za predmet
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEĐIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	TESTIRANJA I MJERENJA U DRUŠTVENIM NAUKAMA		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija I / Semestar I
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 250
Bodovna vrijednost ECTS-a:	10 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Obavezni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 60	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 50	Seminarski/Case study: 30	Priprema ispita: 50
	Ostalo: 30	Ukupno: 250	
Cilj predmeta:	Cilj predmeta je da proširi postojeća znanja studenta o teoriji mjerenja, testiranja i evaluacije, kao i vrjednovanju u području društvenih nauka, te ih osposobi za samostalno konstruiranje, utvrđivanje mjernih karakteristika, baždarenje i samostalnu primjenu mjernih instrumenata, obradu i tumačenje i objašnjavanje dobivenih rezultata		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Studenti će biti osposobljeni primijeniti modele, metode i postupke testiranja i mjerenja u svrhu naučnih i stručnih istraživanja u oblasti društvenih nauka. Moći će pratiti i analizirati dijagnostičke postupke te upravljati naučno istraživačkim projektima u izabranoj oblasti i grani istraživanja.		

Okvirni sadržaj predmeta:	• Mjerenja i testiranja u društvenim naukama; Pojam i vrste; Nivoi mjerenja; Nominalna, ordinalna, intervalna i razmjerna nivoi mjerenja; • Varijable; Defininiranje, dimenzioniranje, opseg, univerzalnost. Klasični i Guttmanov model mjerenja. • Mjerne karakteristike mjernih instrumenata i varijabli. Distribucija varijabli. Transformacije varijabli. Tipovi mjernih instrumenata. Pouzdanost mjerenja. • Reprerentativnost skupa kompozitnih varijabli. Mjere reprerentativnosti pojedinih čestica i cijelog testa. • Procjena homogenosti kompozitnih testova. Valjanost mjerenja kvantitativnih mjera. • Dijagnostička i prognostička valjanost. • Osjetljivost i objektivnost mjerenja varijabli. • Planiranje i organizacija i uslova za mjerenja i testiranja. • Testiranje, pojam i vrste testova; Testovi znanja, testovi sposobnosti, testovi ličnosti, ostali testovi; • Konstruiranje testa; Primjena testa; Ocjenjivanje testa; Ključ za ocjenjivanje odgovora; Bodovanje odgovora; Mjerne karakteristike testa; Objektivnost testa; Utvrđivanje objektivnosti pomoću linearnog koeficijenta korelacije, značajnosti razlike između dvije aritmetičke sredine i analizom varijance; • Diskriminiranost testa; Provjeravanje diskriminiranosti pomoću hi-kvadrat testa i Kolmogorov-Smirnovog testa. • Pouzdanost testa; Greške mjerenja; Statističke mjere pouzdanosti; Defininiranje slučajne greške; • Korelacija između paralelnih testova; Standardna pogreška mjerenja; Pouzdanost po Spirman-Braunovom obrascu; Ostali obrasci pouzdanosti; Povećanje pouzdanosti produženjem testa; Tumačenje koeficijenta pouzdanosti; • Valjanost testa; Valjanost sadržaja; Kriteriji valjanosti; Koeficijent valjanosti; Koeficijent valjanosti i predviđanja; Utvrđivanje valjanosti pomoću hi-kvadrat testa; Utvrđivanje valjanosti Pirsonovim koeficijentom; Test kao selekcijsko sredstvo; • Korelacija i faktorska analiza; Analiza i obrada stavki testa; Težina stavki; Probne verzije testa i odabiranje stavki; Opisivanje i tumačenje rezultata istraživanja. ; Normativni uzorak i norme; Baždarenje testa; Percentilna skala; Skale standarsdnih skorova; Skale normaliziranih standardnih skorova; Tehnika primjene testa; Ajtem analiza; Kriterijski testovi znanja; Nizovi zadataka objektivnog tipa; Tranformacija skorova u školske ocjene Radionice Konstrukcija mjernog instrumenta, Standardizacija mjernog postupka. Utvrđivanje metrijskih karakteristika mjernog instrumenta.
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Seminarski rad/pregledni članak
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski/pregledni članak 20%; praktični ispit 20% ; pismeni ispit 20% ; usmeni ispit 30%
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. AERA, APA, NCME. (2006). <i>Standardi za pedagoško i psihološko testiranje</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. 2. Andrilović, V. (1991). <i>Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga. 3. Brkić, M. (2002). <i>Metodologija izrade testova znanja</i>. Sarajevo: Jela educa. 4. Brkić, M., Kundačina, M. (2004). <i>Statistika u istraživanjima odgoja i obrazovanja</i>. Sarajevo: Jela educa. 5. Cattell, R. B., Cattell, K. A., Cattell, H. E. (2000). <i>16 faktora ličnosti – 16PF</i>. Naklada Slap. 6. Fajgelj, S. (2003). <i>Psihometrija: metod i teorija psihološkog mjerenja</i>. Beograd: Centar za primjenjenu psihologiju.

	7. Johnson, R.A., Wichern, D.W (1992). <i>Applied multivariate statistical analysis</i>. Prentice Hall. 8. Jordan, A.M. (1966). <i>Mjerenje u pedagogiji</i>. Beograd: Vuk Karadžić. 9. Krković, A. (1978). <i>Elementi psihometrije</i>. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. 10. Kundačina, M., Brkić, M. (2008). <i>Pedagoška statistika</i>. Užice: Učiteljski fakultet. 11. Moreno, J.L.(1962). <i>Osnovi sociometrije</i>. Beograd: Savremena škola. 12. Slatina, M. (2020). <i>Edukometrija-mjerenje i mjerni instrumenti u odgoju i obrazovanju</i>. Sarajevo: Ilum. 13. Smith, P., Whetton, C. (1999). <i>Testovi općih sposobnosti TOS</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ANALIZA INDEKSIRANIH BAZA PODATAKA I ETIČNOST U ISTRAŽIVANJU		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija I / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 200
Bodovna vrijednost ECTS-a:	8 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Obavezni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 35	Seminarski/Case study: 30	Priprema ispita: 60
	Ostalo:	Ukupno: 200	
Cilj predmeta:	Cilj predmeta je sticanje znanja o referentnim indeksiranim naučnim bazama podataka i s etičkim izazovima istraživačkog i šireg naučnog procesa, te uputiti studente na prepoznavanje i osjetljivost u rješavanju etičkih dilema u naučnim istraživanjima i akademskom okruženju.		

Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći koristiti referentne naučne baze podataka za pronalazak naučnih članaka, jasno i sažeto prezentirati istraživačke radove, kritički se osvrnuti na nacrt i rezultate nekog empirijskog istraživanja, analizirati prednosti i nedostatke naučne metodologije i različitih statističkih analiza, procjenjivati naučne i praktične implikacije naučnih istraživanja, diskutirati primjenu metodologije korištene u radovima za svoje područje istraživačkog interesa, te voditi raspravu s kolegama o vrijednosti pojedinih istraživanja. Studenti će moći identificirati i definirati temeljne etičke vrijednosti, načela, norme i standarde koji su važni u nauci i akademskom okruženju; identificirati etičke dileme u planiranju, osmišljavanju i provedi istraživanja, te donositi relevantne etičke procjene i odluke; prepoznati izazove istraživanja s osjetljivim populacijama i moći primjereno na njih odgovoriti; prepoznati povrede naučne čestitosti i kršenja etičkih načela u naučnoj i akademskoj praksi, te razviti osjetljivost za poduzimanje odgovarajućih mjera kojima se takva ponašanja mogu zaustaviti i spriječiti u budućnosti.
Okvirni sadržaj predmeta:	• Naučnoistraživačka djelatnost u EU, svijetu i BiH • Izvori naučnih informacija; Pretraživanje različitih naučnih baza podataka • Etički standardi u istraživanju • Autorska prava; Citiranost • Pisanje i objavljivanje naučnog rada u časopisima • Analiza časopisa sa Impakt faktorom • Osnove naučnog stila pisanja, vrste (klasifikaciju) naučnih publikacija, građa naučnog članka, kritička analiza naučnog članka. • Metodologija pretraživanja znanstvenih informacija i proučavanja znanstvene literature, formuliranje istraživačkih ciljeva i hipoteza te način pisanja metoda istraživanja u naučnom radu. • Način prikazivanja rezultata istraživanja u naučnom radu. Navedene teme će se obrađivati kroz stvarne primjere naučnih publikacija: Način citiranja literature u naučnim publikacijama, etika autorstva i naučnih istraživanja te, posebice, planiranje i pripremu za pisanje naučno-istraživačkog projekta. • Studenti će samostalno izrađivati virtualni naučno-istraživački projekt. • Izazovi istraživačke etike: s čime se istraživač susreće? Osjetljive populacije u istraživanju. • Pitanja tajnosti, privatnosti i povjerljivosti u istraživačkoj praksi. Etički aspekti izvještavanja o rezultatima. Kvalitativna istraživanja i pitanje povjerljivosti. Kvalitativna istraživanja i pristanak na istraživanje: procesni nasuprot jednokratnom pristanku. • Naučna čestitost i povrede naučne čestitosti: plagiranje, naučna prevara, namještanje i „uljepšavanje“ rezultata i drugi oblici naučnog nepoštenja. Zašto se doktorandi (i drugi naučnici) upuštaju u etički upitne prakse: što možemo naučiti iz poznatih primjera? Kako je moguće prevenirati povrede naučne čestitosti. • Načela dobrovoljnosti i izbjegavanja štete, autonomije, odanosti/povjerenja i pravičnosti u istraživačkom i akademskom okruženju. Naučne saradnje i etika rada u timu. Etika publiciranja, intelektualno vlasništvo i autorstvo. Upravljanje podacima i otvoreni pristup. • Mentorstvo. Etika mentorskog odnosa.
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Seminarski rad/pregledni članak
Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski/pregledni članak 20%; praktični ispit 20% ; pismeni ispit 20% ; usmeni ispit 30%
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. ALLEA - All European Academies (2017). <i>European Code of conduct for research integrity Revised edition</i>, Berlin. Dostupno na: http://www.allea.org/wpcontent/uploads/2017/04/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf

	2. ALLEA - All European Academies (2018). Ethical aspects of open access: A windy road. Workshop report. Dostupno na: https://www.allea.org/wpcontent/uploads/2018/01/ALLEA_OAEthics_Workshop_Programme.pdf 3. ALLEA - All European Academies (2019). <i>Trust within science: Dynamics and norms of knowledge production</i>. Discussion paper no.2. Dostupno na: https://www.allea.org/wp-content/uploads/2019/01/ALLEA_Discussion_Paper_2.pdf 4. American Psychological Association (1973). <i>Ethical principles in the conduct of research with human subjects</i>. Washington, DC: American Psychological Association, Ad Hoc Committee on Ethical Standards in Psychological Research. 5. American Psychological Association. (2017). <i>Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct</i>. Washington, DC: American Psychological Association. 6. Bailey, J. (2013). <i>Review: Viper Anti-Plagiarism Scanner</i>. Plagiarism Today. November 18. 7. Đurić, S. (2012). <i>Etički problemi u istraživanjima o deci</i>. Beograd: Specijalna edukacija i rehabilitacija. Vol. 11, br. 3. pg: 449-468. 8. European Commision (2010). <i>European textbook on ethics in research</i>. DirectorateGeneral for Research 2010 Science, Economy and Society. Dostupno na: https://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/textbook-onethics-report_en.pdf 9. European Commision (October, 2018). <i>Ethics in social science and humanities</i>. Dostupno na: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020_ethics_socscience-humanities_en.pdf 10. Fisher, C. B. (2013). <i>Decoding the ethic code. A practical guide for psychologist</i>. Los Angeles: Sage. Poglavlje 11. Standards on Research and Publication. str. 219-266. 11. Löfström, E. & Pyhältö, L. (2014). Ethical issues in doctoral supervision: The perspectives of PhD students in the natural and behavioral sciences, <i>Ethics & Behavior</i>, 24(3), 195-214, DOI: 10.1080/10508422.2013.830574 12. Morrow, V. (2008). <i>Ethical dilemmas in research with children and young people about their social environments</i>. <i>Children's Geographies</i>, 6(1), 49–61. 13. Muratbegović, E., Šućur – Janjetović, V. (2013). <i>Etički kodeks istraživanja sa djecom i o djeci u Bosni i Hercegovini</i>. Tuzla: Repro Karić. 14. Nagradić, S., Miković, M., Muratbegović, E., Đuderija, S. i Krneta, D. (2006). <i>Etički kodeks istraživanja o djeci</i>. Sarajevo: Vijeće za djecu Bosne i Hercegovine. 15. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2009). <i>Investigating research misconduct allegations in international collaborative research projects. A practical guide</i>. Paris. Dostupno na: http://www.oecd.org/science/inno/42770261.pdf 16. Spinak, E. (2014). <i>Editorial Ethics: The Detection of Plagiarism by Automated Means.</i> <i>SciELO in Perspective</i>. February 12. 17. Swedish Research Council (2017). <i>Good research practice</i>. Dostupno na: https://www.vr.se/download/18.5639980c162791bbfe697882/1529480529472/GoodResearch-Practice_VR_2017.pdf 18. Vukasović, A. (1993). <i>Etika i moral osobnosti</i>. Zagreb: Školska knjiga. 19. http://guides.lib.virginia.edu/databasesports 20. http://publicationethics.org/ 21. http://thomsonreuters.com/web-of-science/ 22. http://www.apastyle.org/ 23. http://www.sportsci.org/
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	MENADŽMENT LJUDSKIH RESURSRA U ODGOJU I OBRAZOVANJU		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija I / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 200
Bodovna vrijednost ECTS-a:	8 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Obavezni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 35	Seminarski/Case study: 30	Priprema ispita: 60
	Ostalo:	Ukupno: 200	
Cilj predmeta:	Upoznati studente s korisnošću strukturiranja djelatnosti u obrazovanju koje proizlazi iz koherentnosti i logike menadžerskog pristupa, čime se postiže realnost planiranja i izvedivost pojedinih izvedbenih faza. Uputiti studente u načine formiranja timova i njihovo upravljanje prema ciljevima kojima se osigurava uspješnost obrazovnih institucija. Naglasiti korisnost uvida u učinkovitost upravljanja ljudskim potencijalima u obrazovanju, i mogućnost uspješnijeg upravljanja ljudskim potencijalima.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Studenti su osposobljeni za upravljanje ljudskim potencijalima u području odgoja i obrazovanja, s posebnim naglaskom na nivou ljudskog potencijala nastavnika/profesora kao i na nivou ljudskog potencijala učenika. Studenti će ovladati teorijskim i praktičnim znanjima upravljanja ljudskim resursima i potencijalima u odgoju i obrazovanju u sistemu formalnog obrazovanja.		
Okvirni sadržaj predmeta:	- Temeljne odrednice menadžmenta. Komunikacijski aspekt menadžmenta. Posebnosti vođenja u odgojno obrazovnim institucijama. Organizacijski menadžment, menadžment ljudskih potencijala, menadžment nivoa; ciljevi, dugoročno planiranje i organizacija, kontrola operativnih postupaka i programi podrške ciljevima, interpretacija ciljeva, strategijski menadžment i menadžment funkcija. - Temeljna načela menadžmenta, načelo svrhovitosti, načelo djelotvornosti, načelo racionalnosti, načelo povjerenja, načelo kvalitete, načelo inovacija, nivoi upravljanja sistemom, management školskog sistema, menadžment institucija, funkcije i zanimanja menadžera. - Temeljne funkcije menadžmenta, (planiranje, organizacija, vođenje, kontrola, revizija), svrha, zadaće, funkcije, program, opći i posebni program, kurikularna os, strategije provođenja programa, obavezni i neobavezni izborni programi, sredstva (kadrovi, materijalna i financijska sredstva, oprema i nastavna sredstva, informatizacija, kvaliteta, kvaliteta nastavnog procesa, kvaliteta znanja), organizacija i organiziranost (informacije i informisanje, planiranje i realizacija, evaluacija, interakcija, kontrola i samokontrola, unutrašnja i vanjska dinamika organizacije, sporazumi i komuniciranje), optimalizacija (optimalizacija varijabli procesa, optimalizacija resursa, optimalizacija kompetitivnosti). - Dogovor i zajednička vizija, dinamika ostvarivanja programa, povratne i tačne informacije, kritične tačke i njihovo otklanjanje, poticajno vodstvo, jasna pravila igre: prava i obaveze, postupci donošenja odluka, ravnoteža		

	prava i odgovornosti za svakoga, motivi i motivacija - Menadžerske funkcije; planovi, strategije, dobra organizacija, kvalitetno vođenje, i uspješna kontrola. Posebnost vođenja i upravljanja razrednika i nastavnika pedagoška uloga razrednika u vođenju i upravljanju, administrativni poslovi, planiranje i programiranje rada voditelja tima (razrednika), pripremanje i vođenje sjednica vijeća, saradnja s ostalim članovima vijeća, saradnja s roditeljima. Menadžment znanja i globalno tržište znanja. Stilovi vođenja u razrednom menadžmentu. Kompetencije za razredni menadžment. Direktor, školski pedagog i razrednik kao menadžeri. - Koncept, transfer uspješnih modela, elementi modifikacije, standardizacija i standardi u obrazovanju, provođenje inovacija, stvaralačka klima i kreativnost, kultura škole, razvoj, vizija i strategije, srednjoročni i dugoročni planovi, kompetencija (socijalna dimenzija, profesionalna dimenzija, pedagoška dimenzija, pravna dimenzija, učinkovitost i evaluacija), kontekst djelovanja, (roditelji, udruženja i lokalna sredina, nacionalna obrazovna politika, međunarodne i regionalne organizacije, globalni procesi i obrazovanje, djelovanje kontekstualnih varijabli). - Pedagoški menadžment. Pedagoški menadžment u obrazovanju. Struktura i operativni postupci u menadžmentu. Pedagoška razvojno-savjetodavna djelatnost u obrazovanju. Školski i razredni menadžment. Upravljanje i stručno-pedagoško vođenje škole. - Poslovno komuniciranje i pregovaranje. Uloga i značaj komuniciranja. Proces u poslovnom komuniciranju. Etika, kultura organizacije i poslovno komuniciranje. Strateški pristup poslovnoj komunikaciji. Verbalna i neverbalna komunikacija. Pismeno komuniciranje. Usmene i vizuelne prezentacije. Poslovni sastanci. Pojam, vrste i proces pregovaranja.
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Seminarski rad/pregledni članak
Način provjere znanja/ način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski/pregledni članak 20%; praktični ispit 20% ; pismeni ispit 20% ; usmeni ispit 30%
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Armstrong, M. (2001). Kompletna menadžerska znanja; Upravljanje ljudima i sobom (1), M.E.P. Consult, Zagreb 2. Bahtijarević - Šiber, F. (1999). Management ljudskih potencijala, Golden marketing, Zagreb 3. Brajša, P. (1997). Sedam tajni uspješnog managementa, Alinea, Zagreb. 4. Čizmić, E., Softić, S.,Šašić, Dž. (2021). Principi projektnog menadžmenta. Sarajevo: Perfecta. 5. Schulz, Th. (2001). Kako međusobno razgovaramo (1), Erudita, Zagreb 6. Brajša, P. (1993). Menadžerska komunikologija. Društvo za razvoj informacijske pismenosti, Varaždin 7. Jurić, V. (2004). Pedagoški menadžment – refleksija opće ideje o upravljanju. Zagreb, Pedagogijska istraživanja, vol. 1 (1), 137-147. 8. Kotter, J. P. (2009): „Vođenje promjena“, Lider, Zagreb 9. Srića, V. (1994). Inventivni menadžer. Croman & M.E.P. Consult, Zagreb 10. Staničić, S. (2001). Kompetencijski profil školskog pedagoga. Zagreb, Napredak, vol.142, br. 3., str. 279-295 11. CES (2006). Osnove demokratskog školskog menadžmenta. Sarajevo 12. Bartoluci, M.(2003). Ekonomika i menadžment sporta. Zagreb: Informator. 13. Buhač, Lj. (2017). Teorijsko određenje pedagoškog menadžmeta. Acta Iadertina, 14/1(2017), 61-80 14. Bilić,V. i Bašić, S.(2016). Odnosi u školi: prilozi za pedagogiju odnosa. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 15. Staničić, S. (2006.) Menadžment u obrazovanju. Rijeka: Vlastita naklada.

	16. Slatina, M. (2008). Ka pojmu menadžmenta u obrazovanju. Didaktički putokazi, XIV, br. 46. 17. Slatina, M. (2008). Menadžment u obrazovanju – planiranje i određivanje prioriteta. Didaktički putokazi, XIV, br. 47. 18. Slatina, M. (2008). Odlučivanje kao menadžment funkcija i vještina. Didaktički putokazi, XIV, br. 48. 19. Slatina, M. (2008). Organiziranje kao menadžment funkcija i vještina. Didaktički putokazi, XIV, br. 49.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVAČKO POLJE PSIHOLOGIJA		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija I / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Sticanje i proširivanje znanja o psihologiji kao nauci, njenom predmetu i području izučavanja, metodama, kao i ostalim zahtjevima temeljnih znanja i problema kojima se bavi. Sticanje znanja neophodnih za praćenje kolegija i osposobljavanje studenata za samostalno praćenje novih dostignuća iz aktualnih istraživačkih područja iz ove oblasti.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Studenti će biti osposobljeni da ravnopravno sudjeluju u interdisciplinarnim istraživačkim timovima, istraživački promišljaju, metodološki utemeljeno istražuju i informirano interpretiraju svaki istraživački problem u kojem je potrebna ili poželjna psihološka ekspertiza. Studenti će moći kritički analizirati i vrednovati rezultate istraživanja te integrisati nova znanja, ideje i vještine u dosadašnje spoznaje što će omogućiti kompetentnu i na znanju zasnovanu komunikaciju s kolegama iz područja i širom znanstvenom zajednicom.		
Okvirni sadržaj predmeta:	- Kognitivna psihologija i neuroznanost - Svijest, pažnja i pamćenje - Viši kognitivni procesi		

	- Savremeni pristupi u istraživanju placebo učinka - Neurotransmitterski sustavi - Funkcionalna organizacija mozga - Evolucija živčanog sustava i ponašanja - Endokrinologija ponašanja - Utjecaj afektivnih stanja na kognitivne procese (donošenje odluka, evaluacija rizika, pamćenje, socijalna percepcija) - Psihologija ličnosti. Istraživačke metode za mjerenje individualnih razlika (univarijantne i multivarijantne analize) - Genetika i ličnost - Ličnost i intelektualna kompetencija - Međukulturalna istraživanja ličnosti - Ličnost i umjetnost - Socijalna psihologija - Kognitivna socijalna psihologija - Pristupi u istraživanju bliskih odnosa - Pojedinaac i društvena promjena - Unutargrupna povezanost i nacionalizam - Socijalna rekonstrukcija zajednice - Razvojna psihologija. Savremeni istraživački pristupi i metode u istraživanju razvojnih promjena - Novije spoznaje iz psihologije djetinjstva i adolescencije - Porodica kao kontest razvoja - Razvojni rizici, otpornost i psihopatologija *Psihologija rada -teorije odabira zanimanja i razvoja karijere - Predviđanje radnog ponašanja i radne uspješnosti - Ličnost i radno ponašanje - Rad i mentalno zdravlje - Organizacijska rezilijentnost i kvalitet radnog života - Otpor prema promjenama u radnom okruženju - Psihološki kapital zaposlenika i psihološki kapital lidera - Definisanje stresa u radu; izvori stresa, posljedice stresa na radnike i na organizaciju, pristupi za minimiziranje stresa u radnom okruženju. - Organizacijska klima i kultura u organizaciji - Psihološki ugovor i njegov utjecaj na ponašanje zaposlenika - Inovacije i kreativnost kao bitan konstrukt održavanja organizacijskog poslovanja - Stilovi rukovođenja i usmjeravanje zaposlenika za dobrobit organizacije - Psihologija obrazovanja - Istraživanja i razvoj vrednovanja u obrazovanju - Kognitivni modeli učenja i obrazovanje - Savremeni pristupi istraživanjima motivacije za učenje - Odnos učenika i nastavnika kao motivacijski kontekst u obrazovanju - Načini i problemi u evaluaciji i praćenju učenika - Klinička i zdravstvena psihologija - Integrativni pristup nastanku psihičkih poremećaja - Suvremeni psihološki pristupi zdravlju i bolesti
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci i samostalni istraživački rad, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit 30%; usmeni ispit 40% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Anderson, J.R. (2005) Cognitive psychology and its implication (6th ed) Word Publishen, New York.

	2. Brown D. (Ed.).(2002) Career choice and development.Jossey-Bass. 3. Birren, J. E. & Schaie, K. W. (2006). <i>Handbook of the psychology of aging</i>. 6th ed. San Diego: Academic Press. 4. Brophy, J.E. (2010). <i>Motivating Students to Learn</i> (3rd Edition). New York: Routledge. 5. Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). <i>Psihologija braka i obitelji</i>. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga. 6. Davidson GC, Neale JM (1999). <i>Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. 7. Elliot, A. J., & Dweck, C. S. (Eds.) (2005). <i>Handbook of competence and motivation</i>. New York: Guilford Press. 8. Gobet, F., Chassy, P., & Bilalic, M. (2011). <i>Fundamentals of Cognitive Psychology</i>. London: McGraw. 9. Gazzaniga, M.S., Ivry, R.B. & Mangun, G.R. (2008). <i>Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind</i> (Third Edition). W.W. Norton & Company: New York 10. Hudek-Knežević, J., Kardum, I. (2006). Psihosocijalne odrednice tjelesnog zdravlja: Stres i tjelesno zdravlje. Naklada Slap; Jastrebsko 11. Isić-Imamović, A. (2022). <i>Socijalna psihologija</i>. Fojnica-Štamparija Fojnica D.D. 12. Kemmis, S., McTaggart, R. (1988). <i>The action research planner</i>. Hgeelong: Deakin University.s 13. Lerner, R. M. (2002). <i>Concepts and theories of human development</i> (3rd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum 14. Lazarus, R.S., Folkman, S. (2004). Stres, procjena i suočavanje. Naklada Slap: Jastrebsko. 15. McNiff, J. (2017). <i>Action research: All you need to know</i>. London: Sage. 16. McNiff, J., Whitehead, J. (2002). <i>Action research: Principles and practice</i>. London: Routledge. 17. Matby J., Day, L.(2010) Personality, Individual Differences and Inteligence. Pearson Education 18. Oja, S.N., Smulyan, L. (1989). <i>Collaborative action research: A developmental approach</i>. London: Falmer Press. 19. Pervin, L., Cervone, D., John, O.P. (2008). <i>Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja</i>. Zagreb: Školska knjiga. 20. Plomin, R., DeFries, J.C., McClean, G.E., McGuffin (2001). <i>Behavioral Genetics</i> (tth ed.). New York: Worth Publishers. 21. Rolf J., Masten A., Cicchetti D., Nuechterlein K., & Weintraub S. (Eds.) (1992, paperback): <i>Risk and protective factors in the development of psychopathology</i> . New York: Cambridge University Press. 22. Savickas, M.L; Lent, R.W (1994). Convergence in Career Development Theories: Implications for Science and Practice 23. Schunk, D.H., Pintrich, P.R., Meece, J.L. (2008). <i>Motivation in education: theory, research, and applications</i>. Pearson/Merrill Prentice Hall. 24. Stipek, D.J. (2001). <i>Motivation to Learn: Integrating Theory and Practice</i> (4th Edition). Allyn & Bacon. 25. Valcarcel Craig, D. (2009). <i>Action research essentials</i>. San Francisco: Wiley. 26. Vulić-Prtorić, A. (2001): <i>Razvojna psihopatologija: Normalan razvoj koji je krenuo krivim putem</i>, Radovi Fil.fak.u Zadru, Wenar Ch.,(2003): <i>Razvojna psihopatologija i psihijatrija (Od dojenačke dobi do adolescencije)</i>, Naklada Slap, Jastrebarsko. 27. Wentzel, K.R., Wigfield, A. (2009). <i>Handbook of motivation at school</i>. New York: Routledge, Taylor and Francis Group. 28. Članci iz relevantnih časopisa koji će biti dostupni i na raspolaganju studentima.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEĐIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVAČKO POLJE SOCIOLOGIJA		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija 1 / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Studenti će proširiti i steći nova znanja o osnovnim pojmovima društva, društvenih odnosa, nastanku i afirmaciji sociologije kao zasebne nauke, njen historijski razvoj i afirmacija, osnovnim sociološkim pravcima i teorijama.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Nakon uspješno završenih programskih obaveza u okviru ovog kolegija studenti će razviti sposobnost kritičkog mišljenja i analize složenih društvenih pojava. Kritičko mišljenje u sociologiji uključuje sposobnost preispitivanja pretpostavki, evaluacije dokaza i razmatranja alternativnih perspektiva. Dodatne kompetencije studenata uključuju i sposobnost primjene teorije u praksi, suradnju s interdisciplinarnim timovima i prilagodbu promjenjivim društvenim uvjetima. Svladavanjem ovih kompetencija studenti se mogu istaknuti u području sociologije i pridonijeti boljem razumijevanju samog društva.		
Okvirni sadržaj predmeta:	• Problemi i izazovi sociologije - Identitet i politika - Politička sociologija religije - Politička sociologija kozmopolitizma - Prevencija društvenih konflikata - Terorizam i političko nasilje - Humanitarne intervencije i kolektivna sigurnost - Komparativne sigurnosne politike • Suvremeni društveni fenomeni - Društvo rizika i savremena sociologija - Starenje stanovništva i međugeneracijski odnosi - Umjetnost i društveni pokreti - Savremene sociološke teorije - Savremeno društvo i globalizacija - Mediji i komunikacije u dobu post-istine - Evropska unija, mediji i ljudska prava • Socijalna politika i rad - Društvene promjene, nejednakost i socijalna politika - Porodica i društvene transformacije - Marginalizovane skupine i ljudska prava - Izazovi i perspektive integracijskih politika		

Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit 30%; usmeni ispit 40% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Abercrombie, N., Hill, S., Turner, B. S. (2008). <i>Rječnik sociologije</i>. Zagreb: Jesenski i Turk. 2. Beck, U. (2004): <i>Moć protiv moći u doba globalizacije</i>. Zagreb: Školska knjiga 3. Cifrić, I. (1998): <i>Društveni razvoj i ekološka modernizacija</i>. Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo 4. Comte, A. (1989). <i>Kurs pozitivne filozofije</i>. Nikšić: Univerzitetaska riječ. 5. Cvitković, I. (1995). <i>Sociologija religije</i>. Sarajevo. Bosna public. 6. Cvitković, I. (1999). <i>Religija savremenog svijeta</i>. Sarajevo: Fakultet političkih nauka. 7. Durkheim, E. (1972). <i>O podjeli društvenog rada</i>. Beograd: Prosveta. 8. Fiamengo, A. (1962). <i>Osnovi opće sociologije</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 9. Fočo Salih (2011). <i>Rasprave o etici i moralu</i>. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 10. Fočo, S. (2005): <i>Ogledi o tranziciji /Reflection of transition</i>. Zenica: Dom Štampe 11. Fočo, S. (2007). <i>Sociologija</i>. Sarajevo: Svjetlost. 12. Gellner, E. (1983). <i>Nacija i nacionalizam</i>. Zagreb: Politička kultura. 13. Giddens, A (2005). <i>Odbijegli svijet. Kako globalizacija oblikuje naše živote</i>. Zagreb: Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo. 14. Giddens, A. (2007). <i>Sociologija</i>. Zagreb: Globus.. 15. Gurvitch, G. (1965). <i>Savremeni poziv sociologije</i>. Sarajevo: Veselin Masleša. 16. Habermas, J. (2008): <i>Eseji o Europi</i>. Zagreb: Školska knjiga. 17. Haralambos, M. i Heald, D. (1989). <i>Uvod u sociologiju</i>. Zagreb: Globus. 18. Ibrulj, N. (2005): <i>Stoljeće rearanžiranja. Eseji o identitetu, znanju i društvu</i>. 19. Kagarlitsky, B. (2009): <i>Novi realizam, novi barbarizam. Socijalistička teorija u dobglobalizacije</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.. 20. Kalanj, R. (2005). <i>Suvremenost klasične sociologije</i>. Zagreb: Politička kultura 21. Karajić (2000). <i>Politička modernizacija</i>. Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. 22. Katunarić (2003). <i>Sporna zajednica. Novije teorije o naciji i nacionalizmu</i>. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. 23. Marx, K. (1961). <i>Rani radovi</i>. Zagreb: Naprijed. 24. Mouzelis, M. (2000). <i>Sociologijska teorija. Što je pošlo krivo?</i> Zagreb: Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo. 25. Oxford Dictionary of Sociology, 26. Ritzer, G. (1999). <i>McDonaldizacija društva</i>. Naklada Jesenski i Turk. Zagreb 27. Simmel, G. (2008). 'Kako je moguće društvo?'. U: Georg Zimmel 1858-2008 (Hrestomatija) (prir. D. Marinković). Novi Sad: Mediterran Publishing I Vojvođanska sociološka asocijacija. 28. Smith, A. (2003). <i>Nacionalizam i modernizam</i>. Zagreb: Fakultet političkih znanosti. 29. Ulrich Beck (2004). <i>Moć protiv moći u doba globalizacije</i>. Zagreb: Školska knjiga 30. Zeman Marija Geiger i Zeman Zdenko (2010). <i>Uvod u sociologiju (održivih) zajednica</i>. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. 31. Dodatna literatura se regulira na seminarima u skladu sa istraživačkim interesima studenta

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVAČKO POLJE PEDAGOGIJA		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija 1 / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije: Tel:	Adresa (broj kabineta) 314	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izaðen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Cilj kolegija je proširiti znanja studenata o temeljnim pedagojskim spoznajama, savremenim pedagojskim pitanjima i osposobiti za primjenu znanja kako u teoriji tako i u odgojno-obrazovnoj praksi. Studenti će biti osposobljeni da usvoje različite teorijske pristupe i filozofska polazišta određenja cilja i zadataka u strukturiranju kurikuluma kao strategije optimalnog puta odgojno-obrazovne prakse: pojmovno-kategorijalni aparat; metodologiju istraživanja i izrade kurikuluma; različite naučne interpretacije i dileme kurikularne problematike; kritičko promatranje kurikuluma u odgoju, obrazovanju i školi.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Student će biti osposobljen da se samostalno baviti naučnim istraživanjima u području odgoja i obrazovanja. Teorijske odrednice, naučno-istraživačka orijentacija i interdisciplinarni pristup doktorskog studija omogućavaju završenim studentima da opiše, objasni, adekvatno primijeni, interpretira i samostalno istražuje opće i specifične pedagoške probleme iz pedagojske teorije i pedagoške prakse, kao i sudjelovanje u naučno-istraživačkim projektima, u zemlji i svijetu.		
Okvirni sadržaj predmeta:	• Pedagogija, odgoj i obrazovanje - Savremena pedagoška pitanja - Porodica, odgoj i odgojno -obrazovne institucije - Pedagoški aspekti istraživanja interkulturalizma - Savremena tehnologija u odgoju i obrzovanju - Pedagoški aspekti slobodnog vremena • Didaktika, kurikulum i savremena didaktička istraživanja - Kurikulum u funkciji razvoja socijalnih i emocionalnih kompetencija u odgoju i obrazovanju - Teorijsko-metodološka struktura i filozofija kurikuluma		

	- Metodologijski pristupi istraživanju kurikuluma - Didaktičke okosnice i standardi kurikuluma - Lični i profesionalni razvoj nastavnika - Interkulturalne kompetencije nastavnika - Standardi nastavničke izobrazbe - Kreiranje okruženja za aktivno učenje • Odgov i obrazovanje odraslih u društvu koje uči - Interkulturalni kurikulum suvremenog obrazovanja - Interkulturalno obrazovanje i škola - Europski pristup obrazovanju za demokratsko građanstvo - Pojmovni modeli culture - Istraživanja i pristupi obrazovanja odraslih • Novi pristupi u istraživanju ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja - Razvoj socijalnih i emocionalnih vještina u odgoju i obrazovanju - Savremeni pristupi u istraživanju djeteta - Faktori i institucionalni modeli ranog odgoja i obrazovanja • Pedagoški pristupi i kreiranje inkluzivne kulture - Stanje i tendencije - Inkluzija u odgoju i obrazovanju - Inkluzija u praksi svakodnevnog življenja - Ideje inkluzivnog odgoja i obrazovanja - Odgov i obrazovanje djece sa teškoćama u razvoju • Socijalna pedagogija - Rano prepoznavanje problema i prevencija rizičnog ponašanja - Savremeno shvaćanje socijalne pedagogije - Institucionalni i vaninstitucionalni pristupi djeci i mladima bez odgovarajućeg roditeljskog staranja
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10% ; Seminarski rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit 30% ; usmeni ispit 40% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Bognar, L. i Matijević, M. (2002). Didaktika. Školska knjiga, Zagreb 2. Bratanić, M. (1991). <i>Mikropedagogija: interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja: priručnik za studente i nastavnike</i>. Školska knjiga. 3. Chabot, D., Chabot, M. (2009). Emocionalna pedagogija. Zagreb. Educa. 4. Gudjons, H. Teske, R. (1992). <i>Didaktičke teorije</i>. Educa: Zagreb. 5. Hacker, H. (1979). <i>Elemente des Curriculums</i>. Ludwig Auer: Donauwört. 6. Kyriacou C. (2001). Temeljna nastavna umijeća. Educa, Zagreb 7. Marsh, J.C. (1994). <i>Kurikulum: temeljni pojmovi</i>. Educa: Zagreb. 8. Meyer, H. (2002). Didaktika razredne kvake; rasprave o didaktici, metodici i razvoju škole. Educa, Zagreb 9. Mijatović, A. (ur.) (1998), <i>Osnove suvremene pedagogije</i>, HPKZ, Zagreb. 10. Neuweg, G.H. (2004). Figure uspostavljanja odnosa između učiteljskog znanja i učiteljskog umijeća. U: Pedagogijska istraživanja I (1), str. 121-136. 11. Palekčić, M. (2002), <i>Konstruktivizam-nova paradigma u pedagogiji?</i>, <i>Napredak</i>. 143 - 4.; 403-413. 12. Pastuović, N., <i>Edukologija – integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja</i>, Znamen, Zagreb, 1999. 13. Previšić, V. (2002), <i>Postmoderne paradigme u pedagogijskoj teoriji i praksi</i>. U: Rosić, V. Odnos pedagogijske teorije i pedagoške prakse, str.56-63., Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka. 14. Robinsohn, S.B. (1972). <i>Bildungsreform als Revision des Curriculum</i>. Luchterhand: Neuwied/Berlin.

	15. Slatina, M.(2005). <i>Od individue do ličnosti</i>. Filozofski fakultet. Sarajevo. 16. Stenhouse, L. (1995). <i>An Introduction to Curriculum Reasearch and Develpoment</i>. Hainemann: London. 17. Vukasović, A. (2001), <i>Pedagogija</i>, HKZ "MI", Zagreb. 18. Zloković, J., Čekolj, N. (2018). <i>Osnajivanje obitelji za razvoj pozitivnih odnosa</i>. Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. 19. Zuković, S.(2012). <i>Porodica kao sistemfunktionalnot i resursi osnaživanja</i>. Novi Sad.Pedagoško društvo Vojvodine. 20. Hrnjica, S., Sretenov, D. (2007). <i>Djeca sa razvojnim teškoćama u redovnim osnovnim školama</i>. Save the Children UK, Beograd. 21. Walsh K.B. (2003). <i>Stvaranje sredine za učenje usmjerene na dijete</i>. Centar za interaktivnu pedagogiju. Beograd. 22. Džafić, M. (2021). <i>Komunikacija u nastavi</i>. Tuzla. Nam.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVAČKO POLJE INTERDISCIPLINARNIH DRUŠTVENIH NAUKA		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija 1 / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije: Tel.:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izađen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Sticanje uvida u naučna istraživanja iz domena primarnog obrazovanja i iz oblasti organizacije i upravljanja u primarnom obrazovanju u sistemu formalnog obrazovanja na različitim primjerima iz prakse.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Nakon uspješno završenih programskih obaveza u okviru ovog kolegija studenti će moći samostalno definirati ulogu i ciljeve primarne edukacije, objasniti utjecaj i značaj edukacije, odgoja i obrazovanja na sveukupne procese u društvu. Moći će kontrolirati procese u okviru sistema edukacije te na osnovu tih sposobnosti moći rukovoditi, upravljati i evaluirati odgojno obrazovnim procesima i davati prijedloge savremenih inovacija u oblasti obrazovanja.		
Okvirni sadržaj predmeta:	- Suvremene nastavne metode - Didaktičke teorije - Temeljna nastavna umijeća - Programiranje i praćenje nastavnog rada - Mjerenje i vrednovanje nastavnog rada - Profesionalne kompetencije nastavnika - Metodologija izrade nastavnih kurikuluma - Cjeloživotno obrazovanje - Interakcija i komunikacija u nastavi - Rani odgoj i savremeni problemi razvoja predškolskog odgoja - Kurikulum savremene škole - Škola u koncepciji inkluzivnog odgoja i obrazovanja - Rukovođenje, upravljanje i evaluacija u institucijama odgoja i obrazovanja - Metodike nastavnih predmeta u razrednoj nastavi: ✚ Metodika bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti ✚ Metodika matematike ✚ Metodika prirode i društva ✚ Metodika muzičke kulture ✚ Metodika likovne kulture ✚ Metodika tehničkog odgoja sa informatikom ✚ Metodika tjelesne kulture ✚ Metodika kulture življenja		

Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi: 10%; seminarski rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit: 30%; usmeni ispit: 40%
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Imamović, E. (1998). <i>Porijeklo i pripadnost stanovništva BiH</i>. Sarajevo: Art 7. 2. Bognar, L. i Matijević, M. (2002). <i>Didaktika</i>. Školska knjiga, Zagreb. 3. De Zan, I. (2005). <i>Metodika nastave prirode i društva</i>. Školska knjiga, Zagreb. 4. Findak, V. (2001). <i>Metodika tjelesne i zdravstvene kulture</i>. Priručnik za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture. Školska knjiga, Zagreb. 5. Hadžihasanović, H. (1976). <i>Didaktičko-metodički prilozi nastavi tehničkog vaspitanja i obrazovanja</i>. IGKRO Svjetlost, Sarajevo. 6. Krsmanović, B., Beković, L. (1999). <i>Teorija i metodika fizičkog vaspitanja</i>. Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad. 7. Kyriacou, C. (2001). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Educa, Zagreb. 8. Loose, S. (2023). <i>Metodika likovne kulture</i>. Mostar. 9. Markovac, J. (1992). <i>Metodika početne nastave matematike</i>. Školska knjiga, Zagreb. 10. Marsh, J. C. (1994). <i>Kurikulum: temeljni pojmovi</i>. Educa, Zagreb. 11. Mijatović, A. (ur.) (1998). <i>Osnove suvremene pedagogije</i>. HPKZ, Zagreb. 12. Pikula, M., Milinković, D. (2015). <i>Metodika početne nastave matematike</i>. Filozofski fakultet, Pale. 13. Požgaj, J. (1998). <i>Metodika nastave glazbene kulture u osnovnoj školi</i>. Školska knjiga, Zagreb. 14. Tomić, R. (2008). <i>Metodika nastave maternjeg jezika i književnosti</i>. Off-set, Tuzla. 15. Wolfgang, M. (2007). <i>Nastavne metode: 75 kompaktnih pregleda za nastavnike i učenike</i>. Naklada Ljevak, Zagreb. 16. Zrilić, S. (2013). <i>Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje</i>. Sveučilište u Zadru, Zadar.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVANJA U GRANAMA PSIHOLOGIJE		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija I / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Sticanje i proširivanje znanja o psihologiji kao nauci, njenom predmetu i području izučavanja, metodama, kao i ostalim zahtjevima temeljnih znanja i problema kojima se bavi. Razvijanje kritičkog pristupa u interpretaciji i primjeni znanstvene metodologije u području psihologije		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	. Studenti će na adekvatan i kvalitetan način izvjestiti o rezultatima znanstvenog istraživanja te analizirati psihološke fenomene koristeći se konceptima, jezikom i stručnom terminologijom iz oblasti psihologije. Također primjenjivat će znanja i vještine za učinkovito rješavanje stručnih problema na primjerenom etičkom i profesionalnom razini.		
Okvirni sadržaj predmeta:	• Istraživanja u Biološkoj psihologiji, - Biološka psihologija - Biološke osnove osobina ličnosti - Komparativna psihologija i etiologija - Psihologija boli - Psihologija spolnosti • Istraživanja u kliničkoj i zdravstvenoj psihologiji, - Zdravstvena psihologija - Psihopatologija - Mentalno zdravlje - Osnove traumatske psihologije - Psihologija traume i gubitka - Klinička procjena - Procjena i tretman psihičkih poremećaja - Razvojna psihopatologija - Savjetovanje i psihoterapija - Praktikum iz savjetovanja i psihoterapije - Medicinska psihologija - Forenzična psihologija • Istraživanja u opštoj psihologiji, - Historija psihologije i psihološki pravci - Psihologija motivacije i emocija - Psihologija osjeta i percepcije		

	- Psihologija mišljenja i inteligencije - Psihologija učenja i pamćenja - Uvod u psihologiju ličnosti - Psihologija ličnosti - Psihologija umjetnosti • Istraživanja u ostalim granama primijenjene psihologije, - Psihometrija - Metodologija neeksperimentalne psihologije - Metodologija eksperimentalne psihologije - Multivarijatne metode: dimenzionalni modeli - Multivarijatne metode: prediktivni i klasifikacijski modeli - Statistika u psihologiji • Istraživanja u psihologiji rada, - Psihologija rada - Odabir i razvoj osoblja - Psihologija u marketingu - Motivacija i radno ponašanje - Praktikum iz psihologije rada • Istraživanja u razvojnoj psihologiji, - Razvojna psihologija - Psihologija djetinjstva i adolescencije - Psihologija odrasle dobi i starenja - Psihologija partnerskih odnosa - Psiholog u skrbi za starije ljude - Psihologija dječije igre - Ekološka psihologija • Istraživanja u Socijalnoj psihologiji, - Socijalna psihologija - Socijalna patologija - Psihologija grupa i međugrupnih odnosa - Psihologija sporta - Psihologija grupe - Pojedinaac i socijalna interakcija - Kroskulturalna psihologija - Samopoiimanje i samopredstavljanje • Istraživanja u Školskoj psihologiji i psihologiji obrazovanja - Edukacijska psihologija - Pedagoška psihologija - Obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju - Psihologija nadarenosti
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit 30%; usmeni ispit 40% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Anderson, J.R. (2005) Cognitive psychology and its implication (6th ed) Word Publishen, New York. 2. Brown D. (Ed.).(2002) Career choice and development.Jossey-Bass. 3. Birren, J. E. & Schaie, K. W. (2006). <i>Handbook of the psychology of aging</i>. 6th ed. San Diego: Academic Press. 4. Brophy, J.E. (2010). <i>Motivating Students to Learn</i> (3rd Edition). New York: Routledge.

5. Čudina-Obradović, M. i Obradović, J. (2006). *Psihologija braka i obitelji*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga.
6. Čizmić, S. (2006). *Ljudski faktor: osnovi inženjerske psihologije*. Beograd: Institut za psihologiju.
7. Čeranić, S. (2011). *Klinička procjena ličnosti i sposobnosti*. Istočno Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
8. Despot Lučanin, J. (2003). *Iskustvo starenja*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
9. Drače, S. i Đokić, R. (2021). *Osnove metodologije eksperimentalnih istraživanja u psihologiji*. Sarajevo: Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu.
10. Elliot, A. J., & Dweck, C. S. (Eds.) (2005). *Handbook of competence and motivation*. New York: Guilford Press.
11. Efendić-Spahić, T. (2014). *Psihologija roditeljstva*. Sarajevo: Društvo psihologa u Federaciji Bosne i Hercegovine.
12. Gobet, F., Chassy, P., & Bilalic, M. (2011). *Fundamentals of Cognitive Psychology*. London: McGraw.
13. Gazzaniga, M.S., Ivry, R.B. & Mangun, G.R. (2008). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind* (Third Edition). W.W. Norton & Company: New York
14. Hudek-Knežević, J., Kardum, I. (2006). *Psihosocijalne odrednice tjelesnog zdravlja: Stres i tjelesno zdravlje*. Naklada Slap; Jastrebsko.
15. Havelka, N., Kuzmanović, B. i Popadić, D. (2004). *Metode i tehnike socijalnopsiholoških istraživanja*. Beograd: Centar za primijenjenu psihologiju.
16. Jokić-Begić, N. (2002). *Samoopisne tehnike*. U: M. Biro (Ur.). *Klinička psihologija*. Novi Sad: Katedra za kliničku psihologiju, Ludwig Maximilians Universität i Futura publikacije (str. 182-195).
17. Kemmis, S., McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. Hgeelong: Deakin University.s
18. Kolaserić, V. (2003). Neki psihologijski aspekti etike u istraživanju s djecom. *Dijete i društvo*, 1(5), 83-91.
19. Kostić, M. (2002). *Forenzička psihologija*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
20. Lerner, R. M. (2002). *Concepts and theories of human development* (3rd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum
21. Lazarus, R.S., Folkman, S. (2004). *Stres, procjena i suočavanje*. Naklada Slap: Jastrebsko.
22. Letić, N. (2012). *Psihopatologija djece i adolescenata*. Banja Luka: Filozofski fakultet.
23. McNiff, J. (2017). *Action research: All you need to know*. London: Sage.
24. McNiff, J., Whitehead, J. (2002). *Action research: Principles and practice*. London: Routledge.
25. Matby J., Day, L.(2010) *Personality, Individual Differences and Inteligence*. Pearson Education
26. Oja, S.N., Smulyan, L. (1989). *Collaborative action research: A developmental approach*. London: Falmer Press.
27. Pervin, L., Cervone, D., John, O.P. (2008). *Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja*. Zagreb: Školska knjiga.
28. Plomin, R., DeFries, J.C., McClean, G.E., McGuffin (2001). *Behavioral Genetics* (tth ed.). New York: Worth Publishers.
29. Rolf J., Masten A., Cicchetti D., Nuechterlein K., & Weintraub S. (Eds.) (1992, paperback): *Risk and protective factors in the development of psychopathology* . New York: Cambridge University Press.
30. Savickas, M.L; Lent, R.W (1994). *Convergence in Career Development Theories: Implications for Science and Practice*
31. Sandić, A. (2019). *Uvod u forenzičku psihologiju*. Sarajevo: Autor.
32. Samardžić, S. (2021). *Porodična dinamika, psihopatologija i nasilni kriminalitet*. Banja Luka: Autor.
33. Schunk, D.H., Pintrich, P.R., Meece, J.L. (2008). *Motivation in education: theory, research, and applications*. Pearson/Merrill Prentice Hall.

	34. Stipek, D.J. (2001). <i>Motivation to Learn: Integrating Theory and Practice</i> (4th Edition). Allyn & Bacon. 35. Valcarcel Craig, D. (2009). <i>Action research essentials</i>. San Francisco: Wiley. 36. Vulić-Prtorić, A. (2001): <i>Razvojna psihopatologija: Normalan razvoj koji je krenuo krivim putem</i>, Radovi Fil.fak.u Zadru, Wenar Ch.,(2003): <i>Razvojna psihopatologija i psihijatrija (Od dojenačke dobi do adolescencije)</i>, Naklada Slap, Jastrebarsko. 37. Vujić, D. (2003). <i>Menadžment ljudskih resursa i kvalitet</i>. Beograd: Centar za prijenjenu psihologiju. 38. Vilig, K. (2016). <i>Kvalitativna istraživanja u psihologiji</i>. Beograd: Clio. 39. Wentzel, K.R., Wigfield, A. (2009). <i>Handbook of motivation at school</i>. New York: Routledge, Taylor and Francis Group. 40. Weiner, B. (1996). <i>Human motivation: methaphores, theories and research</i>. London: Sage. 41. Wenar C. (2003). <i>Razvojna psihopatologija i psihijatrija</i>. Jastrebarsko: Naklada Slap. 42. Članci iz relevantnih časopisa koji će biti dostupni i na raspolaganju studentima.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVANJA U GRANAMA SOCIOLOGIJE		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija 1 / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi:0
	Literatura/čitanje:30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Studenti će proširiti i steći nova znanja o osnovnim pojmovima društva, društvenih odnosa, nastanku i afirmaciji sociologije kao zasebne nauke, njen historijski razvoj i afirmacija, osnovnim sociološkim pravcima i teorijama.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Nakon uspješno završenih programskih obaveza u okviru ovog kolegija studenti će razviti sposobnost kritičkog mišljenja i analize složenih društvenih pojava. Kritičko mišljenje u sociologiji uključuje sposobnost preispitivanja pretpostavki, evaluacije dokaza i razmatranja		

	alternativnih perspektiva. Dodatne kompetencije studenata uključuju i sposobnost primjene teorije u praksi, suradnju s interdisciplinarnim timovima i prilagodbu promjenjivim društvenim uvjetima. Svladavanjem ovih kompetencija studenti se mogu istaknuti u području sociologije i pridonijeti boljem razumijevanju samog društva.
Okvirni sadržaj predmeta:	• Istraživanja u Metodologiji socioloških istraživanja, - Kvantitativno istraživanje - Kvalitativno istraživanje - Metodologija istraživanja - Osnove demografije - Empirijsko i socijalno istraživanje - Istraživački projekat - Istraživačka i pedagoška praksa • Istraživanja Posebnih sociologija, - Sociologija morala - Sociologija religije - Sociologija rada - Sociologija porodice - Sociologija naselja - Sociologija politike - Sociologija sporta - Sociologija kulture i umjetnosti - Sociologija odgoja i obrazovanja - Sociologija prava - Sociologija braka i spolnosti - Sociologija okoliša - Religije savremenog svijeta - Etnologija - Sociologija identiteta - Sociologija organizacije - Socijalna interakcija - Sociologija BH društva - Komuniciranje u multietničkim zajednicama - Sociologija multikulturalizma - Sociologija roda - Sociologija spoznaje - Građansko obrazovanje • Istraživanja Teorijske i historijske sociologije - Savremene sociološke teorije - Savremene teorije nacija - Kulturalne teorije - Novi socijalni pokreti - Teorija socijalnih integracija - Historija socijalne misli - Drevne religije - Obrazovne politike - Etika u odgoju i obrazovanju - Teorija društvene organizacije - Rana socijalna misao - Savremene rodne studije - Evropske integracije - Etika komuniciranja • Specijalne odgojne i obrazovne discipline
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.

Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit 30%; usmeni ispit 40% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Abercrombie, N., Hill, S., Turner, B. S. (2008). Rječnik sociologije. Zagreb: Jesenski i Turk. 2. Beck, U. (2004): Moć protiv moći u doba globalizacije. Zagreb: Školska knjiga 3. Cifrić, I. (1998): Društveni razvoj i ekološka modernizacija. Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo 4. Comte, A. (1989). Kurs pozitivne filozofije. Nikšić: Univerzitetna riječ. 5. Cvitković, I. (1995). Sociologija religije. Sarajevo. Bosna public. 6. Cvitković, I. (1999). Religija savremenog svijeta. Sarajevo: Fakultet političkih nauka. 7. Durkheim, E. (1972). O podjeli društvenog rada. Beograd: Prosveta. 8. Fiamengo, A. (1962). Osnovi opće sociologije. Sarajevo: Veselin Masleša. 9. Fočo Salih (2011). Rasprave o etici i moralu. Sarajevo: Sarajevo Publishing, 10. Fočo, S. (2005). Ogleđi o tranziciji /Reflection of transition. Zenica: Dom Štampe 11. Fočo, S. (2007). Sociologija. Sarajevo: Svjetlost. 12. Gellner, E. (1983). Nacija i nacionalizam. Zagreb: Politička kultura. 13. Giddens, A (2005). Odbijegli svijet. Kako globalizacija oblikuje naše živote. Zagreb: Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo. 14. Giddens, A. (2007). Sociologija. Zagreb: Globus.. 15. Gurvitch, G. (1965). Savremeni poziv sociologije. Sarajevo: Veselin Masleša. 16. Habermas, J. (2008): Eseji o Europi. Zagreb: Školska knjiga. 17. Haralambos, M. i Heald, D. (1989). Uvod u sociologiju. Zagreb: Globus. 18. Kagarlitsky, B. (2009): Novi realizam, novi barbarizam. Socijalistička teorija u dobroglobalizacije. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. 19. Kalanj, R. (2005). Suvremenost klasične sociologije. Zagreb: Politička kultura 20. Karajić (2000). Politička modernizacija. Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. 21. Katunarić (2003). Sporna zajednica. Novije teorije o naciji i nacionalizmu. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk. 22. Marx, K. (1961). Rani radovi. Zagreb: Naprijed. 23. Mouzelis, M. (2000). Sociologijska teorija. Što je pošlo krivo? Zagreb: Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo. 24. Oxford Dictionary of Sociology, 25. Ritzer, G. (1999). McDonaldizacija društva. Naklada Jesenski i Turk. Zagreb 26. Ritzer, G. (2005). Savremena sociologijska teorija. Zagreb: Globus. 27. Simmel, G. (2008). 'Kako je moguće društvo?'. U: Georg Zimel 1858-2008 (Hrestomatija) (prir. D. Marinković). Novi Sad: Mediterran Publishing i Vojvodanska sociološka asocijacija. 28. Smith, A. (2003). <i>Nacionalizam i modernizam</i>. Zagreb: Fakultet političkih znanosti. 29. Zeman M. G., Zeman, Z. (2010). Uvod u sociologiju (održivih) zajednica. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. 30. Dodatna literatura se regulira na seminarima u skladu sa istraživačkim interesima studenta.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEĐIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVANJA U GRANAMA PEDAGOGIJE		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija 1 / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije: Tel.:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Obrazloženje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Cilj kolegija je osposobiti studente za primjenu teorijskih znanja iz pedagojske nauke, odabir grane, izrada i izvođenje svih koraka naopodnih u istraživanju.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Studenti će biti osposobljeni da samostalno organiziraju i implementiraju naučno-istraživačke aktivnosti, tragaju za informacijama imajući u vidu sve relevantne faktore odgoja i obrazovanja. Ukazuje na relevantna pitanja iz posebnih pedagoških grana, te kreiraju i osmišljavaju produktivan rad s ciljem rješavanja odgojno obrazovne problematike.		
Okvirni sadržaj predmeta:	• Istraživanja u Andragogiji i Didaktici, - Andragogija - Didaktika - Didaktičke teorije - Nastavni sistemi - Planiranje i programiranje u nastavi - Interaktivni sistemi nastave • Istraživanja u Opštoj pedagogiji, - Pedagoške teorije - Pedagogija sporta - Pedagogija slobodnog vremena - Historija pedagogije i školstva - Profesionalno informisanje učenika - Pedagoška statistika (I i II) - Pedagoška metodologija (I i II) - Edukometrija - Akciono istraživanje - Praćenje razvoja i postignuća učenika u školi - Akademske pisanje • Istraživanja u Posebnim pedagogijama, - Porodična pedagogija		

	- Predškolska pedagogija - Školska pedagogija - Menadžment u odgoju i obrazovanju - Komparativna pedagogija - Pedagoška komunikologija - Komunikacija u nastavi - Pedagoška praksa u školi - Pedagoška praksa u predškolskim ustanovama - Ekopedagogija - Praćenje razvoja i postignuća učenika u školi • Istraživanja u Socijalnoj pedagogiji, - Neprihvatljivi oblici ponašanja djece i adolescenata • Istraživanja u Specijalnim odgojnim i obrazovnim disciplinama - Pedagogija u medicini - Pedagoška praksa u centrima za osobe sa posebnim potrebama - Inkluzivna nastava - Specijalna pedagogija (I i II) - Djeca sa teškoćama u razvoju - Inkluzija u odgoju i obrazovanju
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, praktično vježbe, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarSKI rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit 30%; usmeni ispit 40% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Ajanović, Dž. Stevanović M. (2002). <i>Školska pedagogija</i>, Sarajevo. 2. Bognar, L. i Matijević, M. (2002). Didaktika. Školska knjiga, Zagreb 3. Brajša, P. (1994). <i>Pedagoška komunikologija</i>. Zagreb: Educa. 4. Bratanić, M. (1991). <i>Mikropedagogija: interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja: priručnik za studente i nastavnike</i>. Školska knjiga. 5. Burkhard, Ch i Heanisch , H. (urednici). (2002). <i>Schulcurriculumarbeit auf dem Prüfstand; Ergebnisse der Evaluation</i>. Landesinstitut für Schule, Bönen 6. Chabot, D., Chabot, M. (2009). <i>Emocionalna pedagogija</i>. Zagreb. Educa. 7. Džafić, M. (2021). <i>Komunikacija u nastavi</i>. Tuzla. Nam. 8. Gjurković, T. (2016). <i>Terapija igrom: Kako razviti vještine za razumijevanje djeteta i produbiti odnos s njim</i>. Split: Harfa. 9. Gudjons, H. (1994). <i>Pedagogija-temeljna znanja</i>. Zagreb: Educa. 10. Gudjons, H. (2003). <i>Frontalunterricht – neu entdeckt</i>. Klinkhardt, Bad Heilbrunn/Obb. 11. Hameyer, E. /Hrsg./ (1983.). <i>Hdb. der Curriculumforschung</i>, darin: Strukturtheoretische Konzepte 12. Hrnjica, S., Sretenov, D. (2007). <i>Djeca sa razvojnim teškoćama u redovnim osnovnim školama</i>. Save the Children UK, Beograd. 13. Jurić, V. (2005). <i>Kurikulum suvremene škole</i>. Pedagogijska istraživanja, 2, (2), 14. Klafki i dr. (1992). <i>Didaktičke teorije</i>. Educa, Zagreb 15. Knoll, G. (2005). <i>Profesionalna didaktika između vanjskog upravljanja i samsmjerenja učenja</i>. U: Pedagogijska istraživanja 2 (1), str. 59-68. 16. Kyriacou C. (2001). <i>Temeljna nastavna umijeća</i>. Educa, Zagreb 17. Marsh, J.C. (1994). <i>Kurikulum: temeljni pojmovi</i>. Zagreb: Educa. 18. Mavrak, M.(2002). <i>Srcem do zdravlja – priručnik za nastavnike</i>. Sarajevo. ICI. 19. Meyer, H. (2002). <i>Didaktika razredne kvake; rasprave o didaktici, metodici i razvoju škole</i>. Educa, Zagreb 20. Mijatović, A. Previšić, V. i Žužul, A. (2000). <i>Kulturni identitet i nacionalni kurikulum</i>, Napredak, 141. (2), 135-146.

	21. Moon, B.(2001). A Guide to the national Curriculum. Oxford, New York:Oxford University Press 22. Musić,H. (2009). Mikroorganizacija nastave determinanta odnosa između učenika i nastavnika. Tuzla: OFF-SET. 23. Neuweg, G.H. (2004). Figure uspostavljanja odnosa između učiteljskog znanja i učiteljskog umijeća. U: Pedagogijska istraživanja I (1), str. 121-136. 24. Pastuović, N., Edukologija – integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja, Znamen, Zagreb, 1999. 25. Peterssen, W. H. (2001). Didaktik und Curriculum/Lehrplan. U: Padagogik – Handbuch fur Studium und Praxis, Oldenbourg, str. 743-760. 26. Plöger, W. (1988). Argumentationsebenen in didaktischen Theorien. U: Bildung und Erziehung, 41 (4), str. 445-457. 27. Schittko, K. (1989). Ansätze zu einer kritischen Didaktik. U: Die Deutsche Schule, 72, str. 652-659. 28. Slatina, M.(2005). <i>Od individue do ličnosti</i>. Filozofski fakultet. Sarajevo. 29. Strmčnik, F. (2001). Didaktika – osrednje teoretične teme. Znanstveni inštitut Filozofske fakultete u Ljubljani, Ljubljana. 30. Suzić, N. (1995). <i>Osobine nastavnika i odnos učenika prema nastavi</i>, Banja Luka. 31. Šimleša, B. (2021). <i>P(o)stati zdrav</i>. Zagreb. Fraktura. 32. Tilman, K.J. (1994). <i>Teorija škole</i>. Zagreb: Eduka. 33. Walsh K.B. (2003). <i>Stvaranje sredine za učenje usmjerene na dijete</i>. Centar za interaktivnu pedagogiju. Beograd. 34. Zloković, J., Čekolj, N. (2018). <i>Oснаživanje obitelji za razvoj pozitivnih odnosa</i>. Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. 35. Zuković, S.(2012). <i>Porodica kao sistemfunkcionalnot i resursi osnaživanja</i>. Novi Sad.Pedagoško društvo Vojvodine.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU NASTAVNIČKI FAKULTET INTERDISCIPLINARNI DOKTORSKI STUDIJSKI PROGRAM IZ DRUŠTVENIH NAUKA (PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA, SOCIOLOGIJA, INTERDISCIPLINARNE DRUŠTVENE NAUKE)			
Naziv predmeta:	ISTRAŽIVANJA U GRANAMA INTERDISCIPLINARNIH DRUŠTVENIH NAUKA		Šifra predmeta:
Nivo ciklusa, godina studija, semestar	Ciklus studija III		Godina studija 1 / Semestar II
Voditelj predmeta:			
Kontakt detalji:	Konsultacije: Tel.:	Adresa (broj kabineta)	E-mail:
Ukupan broj sati predmeta:	Sati predavanja sedmično: 2	Sati vježbi sedmično:	Ukupan broj sati za polaganje ispita: 175
Bodovna vrijednost ECTS-a:	7 ECTS		
Matična kvalifikacija:	Kvalifikacija za koju je predmet primarno izrađen		
Status predmeta:	Izborni		
Preduslovi za polaganje predmeta:	Nema		
Ograničenja pristupa predmetu:	Nema		
Objasnenje bodovne vrijednosti:	Broj ECTS bodova odgovara broju sati potrebnom za realizaciju nastavnih obaveza i pripremu ispita.		
	Kontakt sati: 30	Praktičan rad: 45	Pisani radovi: 0
	Literatura/čitanje: 30	Seminarski/Case study: 20	Priprema ispita: 50
	Ostalo:	Ukupno: 175	
Cilj predmeta:	Sticanje uvida u teorijska i praktična znanja, savremena naučna istraživanja iz domena primarnog obrazovanja, predmetne nastave, inkluzije u obrazovanju i iz oblasti organizacije i upravljanja u sistemu formalnog odgoja i obrazovanja na različitim primjerima iz prakse.		
Opis općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) /ishod učenja:	Nakon uspješno završenih programskih obaveza u okviru ovog kolegija studenti će moći samostalno definirati ulogu i ciljeve primarne edukacije, inkluzije u obrazovanju, organizacije i upravljanja u sistemu odgoja i obrazovanja, te objasniti utjecaj i značaj edukacije, odgoja i obrazovanja na sveukupne procese u društvu. Moći će kontrolirati procese u okviru sistema edukacije te na osnovu tih sposobnosti moći rukovoditi, upravljati i evaluirati odgojno obrazovnim procesima i davati prijedloge savremenih inovacija u oblasti obrazovanja. Studenti će bit upoznati sa mogućnošću i aspektima provedbe inkluzije u našem obrazovnom sistemu, i osposobljeni za aktivno učešće u provedbi inkluzije u društvu sa posebnim akcentom na odgoj i obrazovanje.		
Okvirni sadržaj predmeta:	Istraživanja u Edukacijsko-rehabilitacijskim naukama, - Pojam i koncept inkluzije u društvu, razumijevanje procesa, osnovni preduslovi za razvoj ovog koncepta inkluzivnog obrazovanja - Djeca s djeca s posebnim potrebama (osnovne karakteristike i mogućnost uključivanja u društvo - Provedba inkluzije u našem društvu i odgojno-obrazovnom sistemu - Individualne sličnosti i razlike u razvoju djece i mladeži (intravarijabilitet i intervarijabilitet), vrste odstupanja u razvoju i područja razvojnih teškoća: osnovne osobine djece s teškoćama u razvoju, poremećajima u ponašanju i darovite djece. - Metodološki pristupi istraživanju u okviru specijalne pedagogije - Pedagoški postupci u zadovoljavanju posebnih potreba djece i mladeži s mentalnim, vidnim, slušnim, tjelesnim i kombiniranim razvojnim teškoćama i promjenama u osobnosti uvjetovanih organskim i socijalno-emocionalnim čimbenicima. - Savremene koncepcije darovitosti i njihove implikacije za pedagošku praksu. - Značaj i oblici integracije/inkluzije djece i mladeži u redovni odgojno-obrazovni sustav. - Nove smjernice u odgoju i obrazovanju djece s posebnim potrebama - implikacije na odgoj i obrazovanje Istraživanja Metodika nastavnih predmeta društvenih nauka,		

	- <i>Metodika bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti</i> - <i>Metodika matematike</i> - <i>Metodika prirode i društva</i> - <i>Metodika muzičke kulture</i> - <i>Metodika likovne kulture</i> - <i>Metodika tehničkog odgoja sa informatikom</i> - <i>Metodika tjelesne kulture</i> - <i>Metodika kulture življenja</i> ✚ Istraživanja Menadžmenta u obrazovanju - Temeljne odrednice menadžmenta. Organizacijski menadžment, menadžment ljudskih potencijala, menadžment nivoa; ciljevi, dugoročno planiranje i organizacija, kontrola operativnih postupaka i programi podrške ciljevima, interpretacija ciljeva, stratejski menadžment i menadžment funkcija. - Temeljna načela menadžmenta, načelo svrhovitosti, načelo djelotvornosti, načelo racionalnosti, načelo povjerenja, načelo kvalitete, načelo inovacija, nivoi upravljanja sistemom, management školskog sistema, menadžment institucija, funkcije i zanimanja menadžera. - Temeljne funkcije menadžmenta, (planiranje, organizacija, vođenje, kontrola, revizija), svrha, zadaće, funkcije, program, opći i posebni program, kurikularna os, strategije provođenja programa, obavezni i neobavezni izborni programi, sredstva (kadrovi, materijalna i finansijska sredstva, oprema i nastavna sredstva, informatizacija, kvaliteta, kvaliteta nastavnog procesa, kvaliteta znanja), organizacija i organiziranost (informacije i informisanje, planiranje i realizacija, evaluacija, interakcija, kontrola i samokontrola, unutrašnja i vanjska dinamika organizacije, sporazumi i komuniciranje), optimalizacija (optimalizacija varijabli procesa, optimalizacija resursa, optimalizacija kompetitivnosti). - Menadžerske funkcije; planovi, strategije, dobra organizacija, kvalitetno vođenje, i uspješna kontrola. Posebnost vođenja i upravljanja razrednika i nastavnika pedagoška uloga razrednika u vođenju i upravljanju, administrativni poslovi, planiranje i programiranje rada voditelja tima (razrednika), pripremanje i vođenje sjednica vijeća, saradnja s ostalim članovima vijeća, saradnja s roditeljima. Menadžment znanja i globalno tržište znanja. Stilovi vođenja u razrednom menadžmentu. Kompetencije za razredni menadžment. Direktor, školski pedagog i razrednik kao menadžeri. - Poslovno komuniciranje i pregovaranje. Procesi u poslovnom komuniciranju. Etika, kultura organizacije i poslovno komuniciranje. Strateški pristup poslovnoj komunikaciji. Verbalna i neverbalna komunikacija. Pismeno komuniciranje. Usmene i vizuelne prezentacije. Poslovni sastanci. Pojam, vrste i proces pregovaranja. - Pedagoški menadžment u obrazovanju - Struktura i operativni postupci u menadžmentu - Pedagoška razvojno-savjetodavna djelatnost u obrazovanju - Školski i razredni menadžment - Upravljanje i stručno-pedagoško vođenje škole
Oblici provođenja nastave/metode učenja:	Predavanja, seminari i radionice, vježbe, samostalni zadaci, demonstracija itd.
Ostale obaveze studenta (ako se predviđaju):	Izrada seminarskog rada/preglednog članka
Način provjere znanja/način polaganja ispita i % težinskog faktora provjere znanja:	Prisustvo nastavi 10%; seminarski rad/pregledni članak 20%; pismeni ispit 30%; usmeni ispit 40% ;
Popis osnovne literature i Internet web referenci:	1. Andrić Z. (1996). Vrednovanje nastavnog procesa, Osijek. 2. Alfrević, N., Pavičić, J., Kutleša, M., Matković, J. (2010). Osnove strateškog marketinga i menadžmenta u osnovnim i srednjim školama. Zagreb: Alfa. 3. Attwood, T. (2010). Aspergerov sindrom: vodič za roditelje i stručnjake. Jastrebarsko: Naklada Slap.

	4. Bezić K. (1997). Metodika nastave prirode i društva, HKZ, Zagreb. 5. Bilić, V., Bašić. S (2016). Odnosi u školi: prilozi za pedagogiju odnosa. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 6. Brajša, P. (1993). Menadžerska komunikologija. Razgovor, problemi i konflikti u poduzeću. Varaždin: Društvo za razvoj informacijske pismenosti. 7. Ceganec, M., Šimleša, S. i Stošić, J. (2015). Rana dijagnostika poremećaja iz autističnog spektra - Teorija, istraživanja i praksa. Klinička psihologija, 8 (2), 203-224. 8. Cvitković, D. (2014). Osobe s intelektualnim teškoćama i modeli podrške, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu. 9. De Zan I. (1999). Metodika nastave prirode i društva, Školska knjiga, Zagreb. 10. Duran, M. (2003). Dijete i igra. Naklada Slap: Jastrebarsko. 11. Findak, V. (1995). Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju: priručnik za odgojitelje, Školska knjiga, Zagreb. 12. Greenspan, S.I., Wieder S., Simons, R. (2003). Dijete s posebnim potrebama - poticanje intelektualnog i emocionalnog razvoja. Ostvarenje: Zagreb. 13. Hadžikadunić, M., Mađarević, M. (2004). Metodika nastave tjelesnog odgoja sa osnovama fiziologije tjelesnog vježbanja, Pedagoški fakultet u Zenici, Zenica. 14. Jokić Begić, N. (2012). Studenti s psihičkim bolestima i poremećajima, Studenti s invaliditetom: Opće smjernice, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. 15. Jurić, V. (2004). Pedagoški menadžment – refleksija opće ideje o upravljanju. Zagreb, Pedagojska istraživanja, vol. 1(1), 137–147. 16. Kiš-Glavaš, L. (2016). Rehabilitacija putem pokreta - integrativni pristup poticanju razvoja djece i mladih s teškoćama u razvoju i podizanju kvalitete života osoba s invaliditetom, Manualia Universitatis studiorum Zagrabiensis. 17. Krsmanović, B., Bekovć, L. (1999). Teorija i metodika fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Novom sadu, Novi Sad. 18. Lenzen, D. (2002). Vodič za studij znanosti o odgoju, Zagreb: ERF. 19. Markovac, J. (1992). Metodika početne nastave matematike. Školska knjiga, Zagreb. 20. Miholić, D. (2012). Studenti s tjelesnim invaliditetom, Studenti s invaliditetom: Opće smjernice, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. 21. Najšteter, Đ. (1997). Kineziološka didaktika, FMONKS, Sarajevo. 22. Paver, D. (1997). Spoznajne karakteristike osoba s intelektualnim teškoćama (revidirano). Sveučilište u Zagrebu. 23. Pletenec V., 1990: Osnove metodike nastave prirode i društva, ŠK, Zagreb. 24. Požgaj, J. (1998). Metodika nastave glazbene kulture u osnovnoj školi. Školska knjiga, Zagreb. 25. Tomić, R. (2008). Metodika nastave maternjeg jezika i književnosti. Off-set, Tuzla. 26. Sekušak-Galešev, S. (2012). Rehabilitacija igrom (interni material). Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu. 27. Sekušak Galešev, S. (2015). Razvoj osoba s intelektualnim teškoćama. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu. 28. Staničić, S. (2006). Menadžment u obrazovanju. Rijeka: Vlastita naklada. 29. Šimleša, S. (2011). Izvršne funkcije i teorija uma kod osoba s poremećajem iz autističnoga spektra. Psiholgijske teme, 20 (1), 91-113. 30. Tomić, R. (2008). Metodika nastave maternjeg jezika i književnosti. Off-set, Tuzla. 31. Vujić, D. (2003). Menadžment ljudskih resursa i kvalitet. Beograd: Centar za primjenjenu psihologiju. 32. Vuković, D. (2008). Down sindrom: vodič za roditelje i stručnjake. Zagreb: Hrvatska zajednica za Down sindromom.
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta:	Anonimna anketa među studentima o uspješnosti nastave; anketiranje nosilaca predmeta; periodični izvještaji nastavnog osoblja o održanoj nastavi i svim oblicima provjere znanja sa prijedlozima za poboljšanje; izvještaji o akademskom napretku kandidata.

9. Podudarnost sa najmanje dva studijska programa sa drugih ustanova iz zemalja potpisnica Bolonjske deklaracije

Studijski program Interdisciplinarnoga doktorskog studija iz oblasti društvenih nauka podudaran je je sa srodnim programima na BiH i europskim visokoškolskim ustanovama, ali je ujedno usklađen i sa zakonom o Visokom obrazovanju Bosne i Hercegovine kao i potrebama međunarodne univerzitetske saradnje. *Interdisciplinarni doktorski studij* je studij koji u okviru područja društvenih nauka nudi mogućnost izbora polja i grane društvenih nauka koje kandidat želi da istražuje. Po koncepciji, i donekle po sadržaju, Studij je usporediv s niže navedenim studijskim programima:

- Interdisciplinarni doktorski program iz društvenih nauka Globalne studije Univerziteta u Sarajevu (www.cis.unsa.ba)
- Doktorski studij pedagogije Teorije i istraživanja kreativnog odgoja i obrazovanja Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (Web adresa: <http://www.ff.unsa.ba>)
- Doktorski studij Psihologije Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (<https://drpsih.ffzg.unizg.hr>)
- Doktorski studij Pedagogije Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (http://www.ffzg.unizg.hr/files/008285_1.doc)

10. Ekonomska opravdanost

Visina cijene školarine za III (treći) ciklus studija – doktorski studij na Nastavničkom fakultetu iznosi 15.000,00 KM (petnaest hiljada KM) odnosno 5.000,00 KM (pethiljada konvertibilnih maraka) po godini studija, odnosno, 2.500,00 KM (dvije hiljade i petstotina konvertibilnih maraka) po jednom semestru studija. Cijena je utvrđena u skladu sa Odlukom Upravnog odbora Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru o visini troškova školarine i drugih usluga za studente na Univerzitetu "Džemal Bijedić" Broj: 100-668/15; od 28.05.2015. godine (Član 1., stav7.). Pored školarine student je dužan i platiti ostale usluge definisane ovom odlukom. (Član 2.; Član 3. i Član 4.). Školarina se uplaćuje u 6 (šest) rata prilikom upisu svakog semestra u visini od 2.500 KM. Pri upisu doktorskog studija zaključuje se Ugovor o pravima i obavezama studenata i nositelja studija, u skladu sa Pravilnikom o poslijediplomskom doktorskog studiju. Finansijskim planom doktorskog studija koji usvaja Fakultetsko vijeće na prijedlog Vijeća doktorskog studija koji će sačiniti Voditelj doktorskog studija i prorektor za finansije bit će definirani svi detalji vezani za planiranje prihoda i rashoda uvažavajući broj upisanih studenata.

10.1 Procjena prihoda i rashoda studija

1. Ukupan prihod na bazi upisana minimalno 5 studenata.....	15 000 BAM =	75 000,00 BAM
2. prihod od upisa i indexa.....	5 x 50 BAM =	250,00 BAM

3. 10 % za fakultete od ukupnog prihoda prema Univerzitetu.....	5 x 1500 BAM =	7 500,00 BAM
		67 750,00 BAM
4. Dodatak na platu voditelja doktorskog studija (12 x 3 godine).....	200 BAM =	7 200 BAM
5. Predsjednik komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata... ..	5 x 200 BAM =	1 000 BAM
6. Članu komisije za ocjenu podobnosti teme i kandidata.....	5 x 2 x 150 BAM =	1 500 BAM
7. Mentoru komisije za odbranu doktorske disertacije.....	5x 1500 BAM=	7 500 BAM
8. Predsjednik komisije za odbranu doktorske disertacije	5 x 500BAM=	2 500 BAM
9. Članu komisije za ocjenu i odbranu doktorske disertacije.....	5 x 2x 250 BAM =	1 250 BAM
		20 950 BAM
10. 40 % porez na primanja navedena u gornjim stavkama.....		8 380 BAM
UKUPNO.....		29 330 BAM
OSTATAK:		38 420 BAM
2. Izvođenje nastave u I, II semestru obavezni predmeti (30 sati x 65 BAM x 5p)		9 750 BAM
3. 40 % porez na primanja izvođača nastave.....		3 900 BAM
4. Izvođenje nastave u II semestru (izborni predmeti 30 sati x 65 BAM x 8).....		15 600 BAM
5. 40 % porez na primanja izvođača nastave u II semestru.....		6 240 BAM
6. Dolasci predavača i komisija		1 500 BAM
		36 990,00 BAM
OSTATAK:		1 430,00 BAM

11. Dokazi o raspolaganju potrebnim prostornim, kadrovskim i tehničkim resursima

Nastavnički fakultet Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru ima dobre **prostorne uslove** za izvođenje poslijediplomskog doktorskog studija, tako da se nastava izvodi u pravilu u objektima fakulteta na lokaciji URSC „Midhat Hujdur-Hujka“ u Sjevernom logoru. Nastavnički fakultet koristi 8.820 m² infrastrukturnog prostora, u kojoj površina učioničnog prostora iznosi 1200 m², a čine je: 17 učionica, 2 velike predavaonice, 3 laboratorija (od kojih je jedna smješтана u zgradi Agromediterranskog fakulteta) i jedna informatička učionica. U sklopu Nastavničkog fakulteta se nalazi i 30 kabineta, dekanat, sala za sastanke i studentska služba. Nastavnički fakultet kontinuirano ulaže u infrastrukturu, što potvrđuje i novoizgrađena zgrada sa savremeno opremljenim prostorima i nastavnim sredstvima.

Prostorni uslovi za doktorski studij na Nastavničkom fakultetu su sa aspekta standarda studentskih predavaonica, opremljenosti biblioteke, elektroničke opreme, wireless pristup internetu, zadovoljavajući. U sklopu fakulteta otvoreni su Institut za prirodne nauke i Institut za akineziologiju, a u planu je skoro otvaranje savremenog Instituta za društvena istraživanja.

Radi podizanja kvaliteta studija praktična nastava i potrebna istraživanja će se prema dogovoru i potpisanim sporazumima provoditi sa partnerskim institucijama, školama i drugim Javnim ustanovama, sa kojima je fakultet potpisnik sporazum a o saradnji. Na taj način studenti će se upoznati sa praktičnim stanjem u formalnom sistemu obrazovanja i pratećim institucijama a odgoja i obrazovanja, također će imati mogućnost anketiranja, testiranja i mjerenja učesnika u društvenim procesima društva. Kadrovski i materijalni kapaciteti Nastavničkog fakulteta, sa sigurnošću mogu ispuniti sva očekivanja u realizaciji

kvalitetnih naučno istraživačkih projekata na poslijediplomskom doktorskom studiju u skladu sa savremenim standardima.

O naučnim kapacitetima nastavnika – nositelja u realizaciji studijskog programa govore podaci o njihovim brojnim radovima objavljenim u međunarodno priznatim naučnim publikacijama, sudjelovanju na referentnim međunarodnim naučnim skupovima, djelovanju u naučnim, stručnim udruženjima i organizacijama. Studenti dokorskog studija će imati priliku da rezultate svojih pilot projekata i separate iz problematike svoje doktorske disertacije objavljuju u međunarodnim i domaćim naučnim časopisima sa međunarodnim karakterom, iz oblasti društvenih nauka i obrazovanja (**EDUCA; Sportski logos**) koji izdaje Nastavnički fakultet, kao i u ostalim časopisima koji se nalaze u referentnim bazama podataka, a koji su u registru Univerziteta.

Kapaciteti univerzitetske biblioteke iznose kako slijedi: 7 prostorija (4 služe sa smještaj građe, 1 za čitaonicu, 1 za obradu bibliotečke građe, 1 za rad sa korisnicima gdje su smješteni katalozi). Ukupna površina biblioteke iznosi 108 m², dok površina čitaonica iznosi cca 40 m². U biblioteci postoji i čitaona sa 21 sjedećim mjestom i sa 2 mjesta predviđena za rad na računarima, a sve mogu koristiti i budući studenti ovog studija. Već na prvi pogled jasno je da se najveći nedostaci u smislu prostornih kapaciteta odnose na biblioteku i studentski standard. Imajući u vidu rezultate analiza prostornih kapaciteta na Univerzitetu, projekat izgradnje zgrade studentskog doma (i ostalih pratećih sadržaja studentskog standarda) je u završnoj fazi, a plan izgradnje zgrade biblioteke već postoji dugi niz godina. Knjižni fond je zadovoljavajućeg kvaliteta. Sastoji se od 29 250 bibliotečki jedinica, i to:

- 24 479 monografske publikacije
- 560 magistarskih radova
- 280 doktorskih disertacija
- preko 4.000 diplomskih radova.

Broj: 101-3358/22

Mostar, 27.10.2022. godine

Na osnovu člana 72. stava (1) tačke f) Statuta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru, a u skladu sa Procedurom za izradu i usvajanje novog studijskog programa, te prijedloga Naučno-nastavnog vijeća Nastavničkog fakulteta za dopunu Komisije članovima-saradnicima broj: 142-1-16-809/22 od 11.10.2022. godine, Senat Univerziteta je, na 140. sjednici Senata, održanoj 27.10.2022. godine, donio

ODLUKU

o potvrđivanju dopunjenog sastava komisije za izradu Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa III ciklusa studija: Interdisciplinarni doktorski studij iz oblasti društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, Interdisciplinarnе društvene nauke) na Nastavničkom fakultetu Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru

I

Potvrđuje se dopunjeni sastav Komisije za izradu Elaborata o opravdanosti izvođenja studijskog programa, kako slijedi:

Nastavnici i saradnici:

- Prof. dr. Ekrem Čolakhodžić, redovni profesor Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- Prof. dr. Salih Fočo, profesor emeritus Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu,
- Prof. dr. Jasmin Peco, vanredni profesor Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- Prof. dr. Husejin Musić, redovni profesor Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- Prof. dr. Anela Hasanagić, redovni profesor Islamskog pedagoškog fakulteta Univerziteta u Zenici
- Prof. dr. Majra Lalić, vanredni profesor Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- Doc. dr. Dijana Ivanišević, docent Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- Doc. dr. Esved Kajtaz, docent Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- Doc. dr. Sanja Merzić, docent Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- Mr. Indira Husić, viši asistent Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,

- **Mr. Alena Ćemalović**, viši asistent Nastavničkog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru,
- **Alim Abazović**, dipl.iur. generalni sekretar/referent za osiguranje kvaliteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru.

Predstavnici zainteresiranih strana:

- **Džemal Juklo**, direktor JU Osnovna škola Zalik,
- **Mustafa Džafić**, direktor JU Osnovna škola Šejh Jujo.

Predstavnik studenata:

- **Admir Topalović**, profesor pedagogije-bachelor, student master studija.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDAVAJUĆA SENATA
UNIVERZITETA „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU

Prof. dr. Alena Huseinbegović, rektorica

Dostaviti:

- Senatu
- Nastavničkom fakultetu
- Komisiji
- a/a

**UNIVERZITET DŽEMAL BIJEIDĆ U MOSTARU
NASTAVNIČKI FAKULTET**

Komisije za izradu elaborata za Interdisciplinarnog Doktorskog studijskog programa iz društvenih nauka (Pedagogija, Psihologija, Sociologija, interdisciplinarne društvene nauke)

1. Prof.dr.sci. Ekrem Čolakhodžić, redovni profesor; Predsjednik komisije

---

2. Prof.dr.sci. Salih Fočo, profesor emeritus; Član komisije

---

3. Prof.dr.sci. Jasmin Peco, vanredni profesor; Član komisije

---

4. Prof.dr.sci. Husejin Musić, redovni profesor; Član komisije

---

5. Prof.dr.sci. Anela Hasanagić, redovni profesor; Član komisije

---

6. Prof.dr.sci. Majra Lalić, vanredni profesor; Član komisije

---

7. dr.sci. Dijana Ivanišević, docent; Član komisije

---

8. dr.sci. Esved Kajtaz, docent; Član komisije

---

9. dr.sci. Sanja Merzić, docent; Član komisije

---

10. Mr. Indira Husić, viši asistent; Član komisije

---

11. Mr.Alena Ćemalović, viši asistent; Član komisije

---

12. Alim Abazović, generalni sekretar; Član komisije

---

13. Džemal Juklo, direktor JU Osnovna škola Zalik; Član komisije

---

14. Dr.sci. Mustafa Džafić, direktor JU Osnovna škola Šejh Jujo; Član komisije

---

15. Admir Topalović, profesor pedagogije-bachelor; Član komisije

---

Mostar, Maj 2023. godine